

Reşahat

Aynel Pınar / Pınarın Başı Gözü Özü

İlim ve Kültür Dergisi

YIL: 7 • SAYI: 14 • OCAK 2025

İSLAMI YAŞAMAK

Muhammed Arap
KARAHAN

ZAMANIN BEREKETİ: ÜÇ AYLAR

ŞERİFE YILMAZ

BİR TEVAZU ÖRNEĞİ; BEDİR KARAHAN EFENDİ

Ömer Faruk KEŞKEK

Sahibi
BEDİR KARAHAN İLİM YAYMA VE
YARDIMLAŞMA DERNEĞİ ADINA
Başkan
Yılmaz KARAHAN

Editör
Serdal ŞERBETÇİOĞLU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Yusuf Bedir YILMAZ

Yazı Denetim Kurulu
Yılmaz KARAHAN
Cennet ÖZDEMİR
Şeyda KÖŞKER

Yayın Kurulu
Muhammed Arap KARAHAN
Erol ŞENÖZ
Şeyda KÖŞKER
Davut ÖZDAL
Rabia TUNÇ
Hatice GÜREL
Cennet ÖZDEMİR
Özlem YILDIRIM
Ömer Faruk KEŞKEK
Ayşe ARLI
Fatma Zehra ÇABUK
Şerife YILMAZ

Yazışma Adresi
Sahabiye Mah. Çiğdem Sk.
Çiğdem Apt. No: 9/3
Kocasinan/Kayseri

İrtibat
resehatdergi@gmail.com
0 (532) 565 32 21

Grafik ve Tasarım
Mehmet ÇAKIR

Baskı
İREM OFSET

Bu dergi Basın Konseyi'nin yayınladığı basın meslek ilkelerine uymayı taahhüt eder. Yazı ve ilanların tüm sorumluluğu yazarlarına ve ilan sahibine aittir. Gönderilen yazı, şiir ve resim yayınlanmasada iade edilmez. Dergi, bu yazı ve resimlerini daha sonra yayınlama hakkını saklı tutar. Cevap hakkı durabilecek yayın için cevap hakkı saklıdır. Dergide yer alan tüm yazılar kaynak gösterilerek kullanılabilir.

04 İSLAMI YAŞAMAK

MUHAMMED ARAP KARAHAN

08 ASR SURESİ MEAL VE TEFSİRİ

HATİCE GÜREL

12 ZAMANIN BERKETİ: ÜÇ AYLAR

ŞERİFE YILMAZ

14

AHİRETE İMAN

EROL ŞENÖZ

22

KISSADAN HİSSE

EROL ŞENÖZ

36

**İNSAN İNSANIN GÖNLÜNDE
DEMLENİR**

ÖZLEM YILDIRIM

24

SAHABEDEN SEÇMELER

EROL ŞENÖZ

44

**BİR TEVAZU ÖRNEĞİ; BEDİR
KARAHAN EFENDİ**

ÖMER FARUK KEŞKEK

26

**YAVUZ SULTAN SELİM'İN KUDÜS
ZİYARETİ VE UNUTULMAZ DUASI**

ŞEYDA KÖŞKER

50

İMAN TAZELENİR Mİ?

RABİA TUNÇ

28

HESAP GÜNÜ YAKLAŞMAKTA

DAVUT ÖZDAL

52

SİYER-İ NEBİ

FATMA ZEHRA ÇABUK

32

ŞEYH SEYFEDDİN HAZRETLERİ

CENNET ÖZDEMİR

54

FAALİYETLERİMİZ

İSLAMI YAŞAMAK

MUHAMMED
ARAP KARAHAN

“

***Müslümanlar bir baş
olsun, birlik olsun; Türk-
İslam Birliği olsun da
Müslümanlar zulüm
görmesin, Müslümanların
başı dik olsun.***

”

Allah'ın rahmeti ve bereketi üzerimize olsun. Değerli Reşahat okuyucuları, şu ahir zamanda, şu fitne dünyasında, şu savaşların ve zalimlerin olduğu, küfrün had safhada olduğu dünyada, bizleri Allah kapısında, sevgili Peygamber Efendimiz 'in izinde, ilim ve irfan peşinde, Allah'ı zikir peşinde bir araya getiren Rabbime hamdü senalar olsun. Ne kadar şükretsek azdır. Rabbim bu gayretimizi kabul eylesin, emeklerinizi zayi eylemesin inşallah (Amin).

Ahir zaman, gerçekten çok sıkıntılı bir zaman. İnsanların ekmek peşinde koştuğu, ticaret peşinde koştuğu, birbirini ezdiği, kırdığı, yaktığı ve yıktığı bir dönemde, sizler "Allah!" diyerek şu kapıya geldiniz. Sevgili Peygamber Efendimize salât-u selamlar getirdiniz. Bu kapıda talebeler yetişirdik. Hocalarımızla, aççılarımızla, maddi ve manevi destek verenlerle, sizlerle Allah

yolunda çalıştık, gayret ettik. Bir taraftan dünya işlerimizi yapıp rızığımızı kazanırken, diğer taraftan sohbetlere, zikrullahlara katılıp irşat yolunda, ilahi kelimetullah yolunda mücadele verdik. Allah hepinizden razı olsun (Amin). Allah'a hamdü senalar olsun ki bizi böyle bir meşguliyetle meşgul etti. Boş işlerle, meleyan işlerle değil de kendi diniyle, kendi yoluyla meşgul ettiği için Rabbime sonsuz hamdü senalar olsun.

Değerli okuyucular, yukarda bahsettiğim hizmetlerden dolayı çok mutluyuz; el-hamdülillah "Allah!" diyenler var. Kıyamete kadar da devam edecek. Çok mutluyuz, ama kalbimizin bir tarafı ezik, bir tarafı kırık. Mutluluğumuz bâki değil. Geceleri rahat uyuyamıyoruz. Ben öyleyim; biliyorum ki siz de öylesiniz. Filistin'de, Gazze'de, Suriye'de kardeşlerimiz zulüm görürken, sıkıntı yaşarken, o mutluluk bize tat vermiyor. Bu Filistin olmayabilir, Doğu Türkistan olur, Suriye olur, bir başka mazlum millet olur. Yani Arap olması ya da başka bir millettense önemli değil. Hatta Müslüman olmaması bile önemli değil. Zalim bir zulüm gösteriyorsa, biz Müslümanlar olarak valahi rahat değiliz. Ben rahat edemiyorum. Rabbime de niyaz ediyorum; diyorum ki: "Ya Rabbi, şu günlerimiz çabuk geçsin ya da Müslümanlar zafere ulaşsın." Yoksa bizde huzur yok! Gönlümüzde huzur yok! Huzur bulamıyoruz. Rabbim tez zamanda bu sıkıntıları bertaraf etsin (Amin).

Elimizden şunlar geliyor: Talebe yetiştirmek, talebelere Allah'ı öğretmek, dinini öğretmek, Kur'an'ı öğretmek; ana babaya saygı ve sevgiyi, vatan millet sevgisini, din ve İslam sevgi ve saygısını öğretmek; İslam yolunda ilim ile cihat etmek, nefisle cihat etmek, takvayı anlatmak ve İslam'ı anlatmak. Buna gayret ediyoruz. Başka ne yapabiliriz? Evimizdeki televizyonlar, elimizdeki telefonlar bu zulmü sürekli bize gösteriyor. Görmesek belki bu kadar etkilenmeyiz, ama görüyoruz. O kâfir Siyonistler, Yahudiler Müslümanları katlediyor. Bu zulmün Doğu Türkistan'da, Filistin'de, Suriye'de

ya da başka bir ülkede olmasının önemi yok. Zulüm görenlerin de Müslüman olup olmaması önemli değil. Biz Müslüman olarak zulüm gören birileri olduğunda rahatsız oluyoruz. Atalarımıza, ecdadımıza, Osmanlı'ya bir bakın. Ne işleri vardı onların Balkanlarda, Kuzey Afrika'da, Arap ülkelerinde? Müslümanlar bir baş olsun, birlik olsun, beraber olsun; Türklerin eli altında İslam birliği olsun da Müslümanlar zulüm görmesin, Müslümanların başı dik olsun diye. Vallahi, ecdadımız bunun derdindeydi! Biz de aynı fikri taşıyoruz. Diyoruz ki: "Müslümanlar, Türk-İslam ülküsü altında, birlik ve beraberlik içerisinde olsunlar (Amin)." Artık ciğerlerimiz dayanmıyor, kalbimiz dayanmıyor bu acıya. Ne olur şu Müslümanlara olan zulümler bitsin Allah'ım! (Amin). Biz bunun derdindeyiz ve bunun hassasiyetindeyiz. Bunun için dua ediyoruz.

Kıymetli kardeşlerim ne yapabiliriz? sorusu bize çok geliyor. "Efendim, üstadım bize bir yol gösterin," diyenler var. "Yapabileceğimiz bir şeyler var mı?" diye soranlar var. Evet, yapacağımız şeyler var. Elimizden geldiği kadar bunlara gayret edeceğiz. Hani Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtu Vesselâm buyurmuştu ya: **"Bir kötülüğü elinizle düzeltebiliyorsanız düzeltin. Düzeltmiyorsanız dilinizle düzeltin. Düzeltmiyorsanız kalbinizden, gönlünüzden buğz edin ki bu en zayıfıdır."**

Şimdi bu hadisten yola çıkarak şunları yapacağız:

1. Boykot işinden vazgeçmeyin!

Almayın bu kâfirlerin mallarını! Almazsak açlıktan ölmeyiz. Yağlı yemeyiz, yavan yeriz. O asitli, zehirli kolaları içeceğimize kavunumuzu, karpuzumuzu yeriz. Almayın bunların mallarını! Dikkat edin! Sosyal medyada birkaç gün boykot ürünlerini paylaşıp sonra unutmayalım. Birkaç gün değil, bir ömür almayalım. Bunları tanıyalım. Bu kâfirlerin mallarını tanıyalım. Evlerimizde içine nasıl zehirlerle girdiklerini görelim. Televizyon, internet ve sosyal medya aracılığıyla çocuklarımızı nasıl kandırdıklarını, yoldan çıkardıklarını görelim. Gıdalarını almayalım.

2. Duayı hiçbir zaman dilimizden bırakmayacağız.

Bazen sosyal medyada şöyle yazılar çıkıyor: "Allah bize diyor ki Müslümanlara yardım edin, biz de Allah'a diyoruz ki Sen yardım et, biz bir şey yapamıyoruz." Bu tür sözler sizi etkilemesin. Elimizden dua etmek gelir. Duaya devam edin. Seherde şöyle mazlum bir dua edin:

"Ya Rabbi, biz ulaşamadık, biz yetişemedik. Ne olur bu Müslümanları, mazlumları zalimlerin insafına terk etme (Amin). Bizden olmadı, biz yapamadık, ama Ya Rabbi, ne olur Sen bunları bu zalimlerin insafına terk etme (Amin). Sen muzaffer eyle (Amin)."

Duamızı hiçbir zaman esirgemeyeceğiz. Duaya devam edeceğiz.

3. Elimizden geldiği kadar maddi yardım yapacağız.

Bazı güzel vakıflar, dernekler var. İyi kötü un, yağ, şeker yardımı yapıyorlar. Biz cemaat olarak sizlerden gelen desteklerle oralara yardım gönderdik. Maddi yardımları, bir kuruş dahi olsa yapın. En azından mahşerde Allah-u Teâlâ'ya "Ya Rabbi, elimiz uzanmadı, ama malımızla bir şeyler yapabildik," diye yüzümüz olsun. Yani elimizden geldiği kadar maddi yardımda da bulunalım.

4. Kalplerinizde şu niyeti taşıyacaksınız:

Bir gün, önümüzde bir önder olursa, cihat seferi açılırsa, İslam sancağı için yola çıkılırsa, evlat, mal, mülk demeden cihat yolunda olacağım. Kalbinizde, gönlünüzde her zaman bu var olacak. Eğer bu niyetimiz olmazsa, Allah katında samimi olamayız. Yani bir gün Allah için sefere çıkılacaksa, bir önderlik oluşursa, bu cihat seferi açılırsa, o gün "Malım vardı, evladım vardı," demeyeceğiz. O gün gözümüzü yumacağız, yola çıkacağız. Hepimiz bu niyette olacağız. Bu niyette olursak Allah diğer amellerimizi kabul eder. Ama bu niyetimiz olmazsa vallahi kardeşlerim, samimiyetimiz sorgulanır. İnşallah Rabbim bu sıkıntılarımızı def eylesin (Amin).

Kıymetli okuyucular, Allah yolunda ki mücadelemiz, Şeyhimiz Bedir Karahan Hazretleri'nin izinde, ilimle, sohbetlerle, Allah'ı zikirle, nefsi terbiye ile ve mallarımızdan infakla devam ediyor. Bu mücadele hep olacak. Şartlar ne olursa olsun; fakir ya da zengin, iyi ya da kötü fark etmez. Mücadeleyi beşikten mezara kadar vereceğiz.

Ebû Abdurrahman Abdullah İbn Mes'ûd peygamber efendimizden şöyle bir hadis rivayet ediyor: "Bir gün Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem Efendimize sordum. Ya Resulullah, Allah indinde en sevimli amel hangisidir?"

Buyurdu ki Aleyhissalâtu Vesselâm, **üç amel söyledi;**

Bunlardan birincisi: Anne babana yaptığın iyilik.

Anne babaya hürmet, saygı ve hizmet... Atanın hakkı bir derler ya: Ana, baba, kaynana, kayınvalide... Bunlardan birileri yanımızda yaşlanıyorsa, sevgili Peygamber Efendimiz, bunlara hürmette kusur etmemenin, Allah katındaki en güzel amellerden birisi olduğunu söylüyor. Onlar size dininizden uzaklaşın demiyorlarsa, her türlü kahırlarını çekeceksiniz. Ama diyor-

larsa yine de “öf!” bile demeden, uygun bir şekilde onları nazlayacaksınız.

İkinci amel: Vaktinde kılınan namaz.

Dikkat kesilin! En çok ihmal ettiğimiz işlerden birisi... Ezan okunuyor, Allah çağırıyor. Allah'ın çağırısını imamlar, müezzinler bizlere bildiriyor, ama biz ne işimizi bırakıyoruz, ne dedikodumuzu bırakıyoruz. Sanki öylesine bir şey okunuyor, bir türkü okunuyor gibi davranıyoruz. Öyle değil işte! Allah o an seni çağırıyor. Rahmet verecek, bereket verecek, ihsan verecek. Ama biz gafil davranıyoruz. Lütfen buna dikkat edin! Çünkü üstadımız, Şeyhimiz Bedir Efendi de “Benim ihvanlarım namaza düşkün olur,” buyurmuş. Vaktinde kılınan namaza dikkat edeceğiz inşallah.

Üçüncü amel: Allah yolunda cihat etmek.

Allah yolunda cihata her zaman hazır olacağız. Bu cihat, kalemle olur, nefsi terbiyeyle olur, sohbetlerle olur, ilimle olur, paranızla olur, bedenlerinizle olur. Şimdi inşallah elimizden geldiği kadar da Allah yolunda cihada gayret göstereceğiz. “Benim neyime gerek, ilmi öğrenmeyeyim, cemaate katılmayayım, evimde durayım,” demeyeceğiz.

Değerli kardeşlerim, gaflet öyle bir şeydir ki gaflet, gafleti getirir. Gaflet sizi evde yatmaya alıştıırır. Aslında çok kapasite-

telisinizdir; çok işler yapabilirsiniz, Kur'an ezberleyebilirsiniz, ilim öğrenebilirsiniz, hizmetler yapabilirsiniz. Ama gaflet öyle bir hastalıktır ki, o elinizde kumandayla televizyon seyretmenizi, ya da sosyal medyada sürekli gezmenizi ister. Sonra bu, normal bir hayat tarzı haline gelir ve bunu normal bir şey zannedersiniz. Hâlbuki o, normal bir şey değildir. Boş iştir, zayi olmuş bir zamandır, boşa geçmiş bir ömürdür. Normal olan, vakti geldiğinde secdeye gitmek; daima Allah'ı zikretmek; vakti geldiğinde oruç tutmak; vakti geldiğinde hac ve umre için sefere çıkmak; ilim irfan için sohbetlere katılmak; vakti saati geldiğinde cihada çıkmaktır. Allah bizleri gafletten sakındırsın, gayrette buluştursun inşallah.

Değerli kardeşlerim, sizler Dini Mübîn-i İslam yolunu arzu ettiğiniz müddetçe bizler de şu gönlümüzü bu kapıya sereceğiz. Bu kapıyı sizlere her daim açacağız, sohbetlerinizi yapacağız, çorbalarınızı kaynatacağız, talebelerinizi okutacağız. Elimizden geldiği kadar şu Dini Mübîn-i İslam yoluna hizmet edeceğiz ve Rabbimin inşallah hidayetini, rahmetini, bereketini bekleyeceğiz. Allah hepinizden razı olsun. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Rabbim sizleri iman ehli, İslam ehli, takva ehli, zikir ehli ve şükür ehli eylesin. Selam ve dua ile....

Kalb-i Kur'an

Asr Suresi Meal ve Tefsiri

Hatice GÜREL

Surenin Takdimi

Asr suresi Mekke' de nâzil olmuştur. 3 ayettir. İsmi birinci ayette geçen ve "zaman, çağ, devir, insan ömrü, ikinci vakti, asır" gibi manalara gelen "asr" kelimesinden alır.

Asr Suresinin Arapça Yazılışı

Asr Türkçe Meali

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla,

- 1- Asra yemin olsun ki
- 2- İnsan gerçekten ziyandadır.
- 3- Ancak iman edip sâlih ameller yapanlar, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabretmeyi öğütleyenler müstesna!

Asr Suresi Tefsiri

- 1- Asra yemin olsun ki
- 2- İnsan gerçekten ziyandadır.
- 3- Ancak iman edip sâlih ameller yapanlar, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabretmeyi öğütleyenler müstesna!

-Allah(cc) "asr"a yemin ederek, insanın büyük bir zarar ve ziyan içinde olduğunu haber verir. Buna

göre "asr" ile "insanın ziyanı" arasında çok yakın bir münasebetin olduğu anlaşılır. "asr" kelimesi;

- Mutlak zaman
- Seksen veya yüzyıllık zaman, çağ
- İnsan ömrü
- Rasûlullah (sav)'in yaşadığı asr-ı saadet gibi manalara gelir.

Mutlak Zamanın Manası

Ömür dediğimiz sınırları belirli sürede bize dünyada bir fırsat olarak verilmiştir. Asıl sermayemizin hızlı geçen zaman olduğunu bir an önce fark etmek zorundayız. Bu sebeple geçen zaman yemin edilmesinin manası, hızla geçen zamanın söz konusu dört özellikten yani "iman, salih amel, hakkı tavsiye ve sabrı öğütleme" den mahrum insanın dünya da ne işle meşgul olursa olsun hayatını boşa harcadığına ve zararda olduğuna şahadet etmesidir. Kârlı çıkanlar ancak bu dört özelliği taşıyanlar ve dünya da ona göre davrananlar olacaktır.

-Ancak insan hüsrandan kurtuluşun yolu olarak gösterilen şu dört hususu ne kadar kâmil manada yerine getirebilirse, o nispette zarar ve ziyandan kurtulma imkânı bulur.

-Birincisi, iman etmek; Allah'a, Kur'an-ı Kerim'e, Peygamberimize(sav), ahirete tam (kâmil) manada inanmak. Bunlar hakkında zerre kadar şüphe ve tereddüt taşımamak. Çünkü ancak böyle bir iman insanı tüm kötülüklerden alıkoyar.

Allah ve Rasulü'ne itaate, Kur'an ve sünnete uymaya sevk eder. İmam Şafi (rh) şöyle buyurur:

"Şayet, bütün bir Kur'an-ı Kerim yerine sadece Asr Suresi indirilmiş olsaydı, bu bile yeterdi. Çünkü orda İslâm'ın bütün esaslarını bulmak mümkündür."

-Hüsrandan kurtuluş için "iman ve salih amel" her fertte olmalıdır. Ancak hüsrandan kurtulmak için bu iki esasa ilaveten lüzumlu iki esas daha belirtilir.

Bunlar iman edip salih amel işledikten sonra, müminlerin birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye etmeleridir.

- Bunun iki hikmeti olabilir:

● Birincisi, iman edenler ve salih amel işleyenler bunu ferdi olarak yapmakla kalmamalı, aynı zamanda mümin ve salih bir toplum meydana getirmek için gayret etmelidir.

● İkincisi, bu toplumu bozulmaktan koruyabilmek için her fert kendi mesuliyetini idrak etmelidir. Onun için toplumun bütün üyelerine birbirlerine hakkı ve sabrı telkin etmeleri farzdır.

- Üçüncüsü, hakkı tavsiye etmek. "hak" gerçek ve doğru demektir. Allah-u

Teâlâ'nın güzel isimlerinden biridir. Hak, batılın zıddıdır.

İnsanın gözetmesi gereken Hak'lar,

- Allah(cc) Hakkı
- Nefsinin Hakkı
- İnsanların, toplumun hakkı
- Dini ve dünyevi meselelerde doğru ve dürüst olma hakkı
- Tüm yaratılmışların(mahlukların) hakkı (hayvanlar,bitkiler,tabiat vb.) Allah-u Teâlâ bizlere şöyle ikaz buyurmaktadır:

"öyle bir fitneden sakının ki geldiği zaman içinizden sadece zulmedenlere dokunmaz, herkesi kuşatır.

Yine bilin ki Allah'ın cezalandırılması çok şiddetlidir." (enfal su. 8/25)

- Dördüncüsü, sabrı tavsiye etmektir. Müminler hak ve onu koruma uğrunda karşılaştıkları bütün zorluk, musibet, meşakkat, zarar ve mahrumiyetler karşısında birbirlerine sabırlı olmayı sebat göstermeyi telkin etmelidirler.

-Nitekim Lokmân (as) 'ın oğluna nasihat söz konusu edilerek şöyle buyrulur:

"Evladım! Namazı dosdoğru kıl, iyiliği emret, kötülüklerden sakındır ve sabret. Çünkü bunlar azim ve kararlılık gerektiren mühim işlerdir."(Lokman su.31/17)

-Müminler zamanlarını bu dört güzel amelle doldurdukları nispette hüsrandan kurtulacak ve kendilerine ebedi kurtuluşun yollarını arayabileceklerdir.

HAKK'A YALVAR SEHERLERDE

Şeyh Bedir Karahan (ks)

Seherlerde güller açılır
Mümin Müslüman seçilir
Sana hülleler biçilir
Hakk'a yalvar seherlerde

Uyanırsan oku Kur'an
Bunu emreyledi Süphan
Ahiret gününe inan
Hakk'a yalvar seherlerde

Meyil eylersin dünya malına
Ecel dolandır tatlı canına
Bakmaz senin genç yaşına
Hakk'a yalvar seherlerde

Seher de öter kuşlar
Zikreder dağlar taşlar
Müminler duaya başlar
Hakk'a yalvar seherlerde

Bakmazsın hallerine
Doymazsın dünya malına
Azrail biner dalına
Hakk'a yalvar seherlerde

Şu dünyayı fikir eyle
Hallerine şükür eyle
Uyu uyan zikir eyle
Hakk'a yalvar seherlerde

Şu dünyanın sonu yalan
Uyanın kardeşler galan
Yatar mı Müslüman olan
Hakk'a yalvar seherlerde

Sefil Bedir nedir ahın
Bayağı çoktur günahım
Affeder seni Allah'ın
Hakk'a yalvar seherlerde

ZAMANIN BEREKETİ: ÜÇ AYLAR

ŞERİFE YILMAZ

Üç aylar nedir?

Allah Teâlâ insanoğluna sayılamayacak kadar nimet bahşetmiştir. Cenâb-ı Allah bir ayet-i kerimesinde şöyle buyurur:

“O, kendisinden isteyebileceğiniz her şeyi size verdi. Allah’ın nimetini saymak isterseniz sayamazsınız. Doğrusu insan çok zalim, çok nankördür!” (İbrahim 14/34).

Mümin bir kul için en büyük nimetlerden biri de zamandır. Peygamber Efendimiz (sav) zamanın önemine şöyle işaret buyurmuştur:

“İki nimet vardır ki, insanların çoğu bunları değerlendirmede aldanmıştır: Sağlık ve boş vakit”. (1)

Evet, bizlerde zamanın kıymetini bilmeliyiz ve Allah’ın (cc) bizler için bahşettiği bu mukaddes zaman dilimlerini fırsat bilmeliyiz. Mevlâ’mızın rahmetinin sağanak sağanak yağdığı o mukaddes zamanlardan biri de üç aylar olarak bilinen Hicri takvimde yer alan ve dinimizde mukaddes olan Recep, Şaban ve Ramazan aylarıdır. Bu aylar müminler için çok değerlidir. Sevgili Peygamberimiz de üç aylara ulaştığında “Allah’ım, Recep ve Şaban ayını bizim için mübarek kıl ve bizi Ramazan’a ulaştır”(2) şeklinde duada bulunurdu. Bu üç aylarda Allah’a kulluk edip diğer zamanlarda ise ibadeti gevşetmemeliyiz. Başta farz ibadetler olmak üzere her gün üzerimize düşen görevleri yapmalıyız, dersimizi çekmeli ve Kur’an-ı Kerim okumalıyız. Bu mübarek günlerde ise gayretimizi biraz daha arttırmalıyız.

Üç ayların faziletleri nelerdir?

Receb ve Şaban ayları, rahmet ayı olan Ramazan-ı Şerif ayının müjdeleyicisidirler. Receb Allah’ın ayıdır. Nebiyy-i Ekrem (sav) şöyle buyurur: “Receb ayı Allah’ın ayı, Şaban benim ayım ve Ramazan da ümmetimin ayıdır”(3). Enes b. Mâlik’in (ra) rivayet ettiği bir hadis-i şerifte, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: “Receb, Allah Teâlâ’nın diğer aylar arasından seçtiği bir aydır. Her kim bu ayın hakkını verir ve onu (amel etmek suretiyle) yüceltirse, Allah

Teâlâ’nın emrini yüceltmış olur. Her kim Allah Teâlâ’nın bu emir ve buyruğunu yüceltirse, onu naîm cennetine koyar ve ondan razı olur. Her kim Şaban ayının hakkını verir ve onu (amel etmek suretiyle) yüceltirse, benim buyruğumu yüceltmış (hakkını vermiş) olur. Benim buyruğumu yücelten kimseninse kıyamette şefa-atçisi ve yardımcısı olurum. Ramazan ayı ise ümmetimin ayıdır. Her kim Ramazanın hakkını verir, hürmetsizlik etmez, gündüzlerini oruçla geçirip gecelerini de ibadetle ihya ederse ve de âzalarını (haramdan) korursa, Ramazan ayından çıktığında tertemiz günahsız olur”(4).

Receb ayı kameri aylardan olan hicrî ayının yedincisi, üç aylarında başlangıcıdır. Bu ayın içinde iki mübarek gece bulunmaktadır. İlki Receb ayının ilk Cuma gecesi olan Regaib gecesidir. Her Cuma gecesi kıymetlidir bu iki önemli gece bir araya gelince daha kıymetli olur. Allah Teâlâ bu gecede müminlere ihsanlar ve ikramlar yapar. Receb ayının içinde bulunan bir başka gecede feyiz ve bereketin coştığı mübarek Miraç gecesidir. Miraç gecesi Allah Teâlâ’nın sevgili Resûlu Hz. Muhammed (sav) ’i Mekte’deki Mescid-i Haram’dan Kudüs’teki Mescid-i Aksa’ya götürdüğü (Bkz: İsra 1) ve oradan da kendi huzuruna yükselttiği bir gecedir. Bu gecelerde halimizi âlemlerin Rabbine arz edip geceyi namaz, şükür ve istiğfarla geçirmeliyiz.

Üç ayların ikincisi olan Şaban ayında da hayır ve iyilikler arttırılmalıdır. Bu ayda sevgili Peygamberimiz (sav) oruç tutmaya önem vermiş ve Şaban ayının hürmetinin büyüklüğüne şu hadis-i şerifleriyle işaret etmişlerdir: “Şaban ayı, Receb ayı ile Ramazan ayı arasında, insanların kıymetinden gaflete düştükleri bir aydır. Hâlbuki o, amellerin âlemlerin Rabbi olan Allah’a yükseltildiği bir aydır. Ben de amelimin Allah’a oruçlu olduğum halde yükseltilmesini isterim”(5). Şaban ayının on beşinci gecesi mağfiret ve rahmet gecesi olan Berat gecesidir. Bu geceyi ibadet ve taatle geçirmenin sınırsız mükâfatı vardır. Resûl-i Ekrem hadis-i şerifte şöyle buyurur: “Şaban ayının yarısı gelince ge-

cesini (Berat kandilini) namazla, gündüzünü oruçla geçiriniz. Cenâb-ı Allah, (o gece dünya semasına tecelli eder ve) şöyle der: ‘Benden af dileyen yok mu, onu affedeyim. Benden rızkının artırılmasını isteyen yok mu, ona rızkını genişleteyim, benden isteği olan yok mu, ona istediğini vereyim? Yok mu ?’ Allah Teâlâ bu gece fecir doğana kadar isteyene istediğini vermeye devam eder”(6).

On bir ayın sultanı olan Ramazan ayı ise sabır ayıdır. Bu ayda oruç Müslümanlara farz olmuştur. Yüce Allah (cc) ayet-i kerimede şöyle buyurur: “Ey iman edenler! Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. Umulur ki korunursunuz “(Bakara 2/183). Ramazan ayını değerli kılan nedenlerden birisi de Kur’ân-ı Kerim’in bu ayda indirilmiş olmasıdır. Cenâb-ı Allah Kur’ân’da şöyle buyurur: “O Ramazan ayı ki, insanları irşad için, hak ile batılı ayıracak olan, hidayet rehberi ve deliller halinde bulunan Kur’ân onda indirildi. Onun için sizden her kim bu aya şahit olursa onda oruç tutsun. Kim de hasta yahut yolculukta ise tutamadığı günler sayısınca diğer günlerde kaza etsin. Allah size kolaylık diler zorluk dilemez. Sayıyı tamamlamanızı, size doğru yolu gösterdiğinden dolayı Allah’ı tekbir etmenizi ister. Umulur ki şükredersiniz “(Bakara 2/185). Ramazan ayı kulların yeniden kendine gelmesi ve takvaya ulaşması için bir fırsattır. Resûlullah Efendimiz (sav) Ramazan ayı hakkında bizlere bir hadislerinde şöyle buyurmaktadır: “ Ramazan ayının ilk gecesini girince şeytan ve cinlerin şerli olanları zincire vurulur, cehennem kapıları kapatılır ve hiçbirini açılmaz...”(7).

Bin aydan daha hayırlı olan Kadir gecesini ise Ramazan ayının yirmi yedinci gecesidir. Allah Teâlâ Kadir gecesinin önemini şöyle belirtiyor: “Biz onu (Kur’ân) Kadir gecesinde indirdik. Kadir gecesinin ne olduğunu sen nereden bileceksin? Kadir gecesini bin aydan daha hayırlıdır. Melekler ve Ruh (Cebrail veya Ruh adındaki melek) o gece Rablerinin izniyle, her iş için inerler. O gece, tanyeri ağarınca kadar süren bir selâmettir” (Kadir 97). Kadir gecesinde semanın bütün kapıları açılır ve Allah (cc), tövbe edenlerin tövbelerini kabul buyurur. Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: “ Kim, inanarak ve sevabını Allah’tan bekleyerek Kadir gecesini ibadetle ihya ederse, geçmiş günahları affedilir “(8). Bu gece duaların Allah’a (cc) dalga dalga ulaştığı bir gecedir. Hz Aîşe (r. Anhâ) şöy-

le demiştir: Hz. Peygamber’e (sav), “Yâ Resûlullah! Eğer Kadir gecesine rastlarsam, nasıl dua edeyim?” diye sordum. Peygamber Edendimiz (sav) şöyle buyurdu: “Allahümme inneke afüvün tuhibbü’l-afve fa’fü annî =(Allah’ım! Sen affedicisin, bağışlamayı seversin; beni affet)” (9).

Üç ayları nasıl değerlendirmeliyiz?

Rahmet kapılarının sonuna kadar açıldığı bu mübarek ay ve gecelerde yapılan iyilik ve ibadetlere kat kat sevap verilir. Bu mukaddes zamanlarda;

- ❖ Günahlara samimi olarak tevbe ve istiğfar edilmelidir.
- ❖ Namazlara daha fazla dikkat edilmelidir.
- ❖ Kur’ân-ı Kerim okunmalı ve okuyanlar dinlenmelidir.
- ❖ Gücümüzün yettiği kadar nafile ve kaza orucu tutulmalıdır.
- ❖ Peygamber Efendimize (sav) salat ve selamlar getirilmeli O’nun şefaatinin ümit edip, ümmetinden olma şuuru tazelenmelidir.
- ❖ Başta bütün insanlık olmak üzere, kendimize ve sevdiğimiz dualar edilmelidir.
- ❖ Zikir çoğaltılmalı ve günlük tesbihat çekilmelidir.

Gönüllerimizin sultanı Üstadımız Şeyh Muhammed Arap Karahan Efendinin üç aylar boyunca günlük çekilmesini tavsiye ettiği tesbihatımız:

- ❖ 100 Estağfirullahe’l-azîm
- ❖ 100 Lâ ilâhe illallah
- ❖ 100 Sallallahu Alen Nebiyyi Muhammedin ve Alihi
- ❖ 100 Lâ Havle ve lâ kuvvete illâ billâhil aliyyl azim
- ❖ 100 Hasbünallahu ve ni’mel vekil, ni’mel mevlâ ve ni’mennasîr

Bu aylardan gereği kadar yararlanmak ümidiyle... Esselemüaleyküm ve rahmetullahi ve berekatühü...

Kaynaklar:

1. (Tirmizî, Zühd, 1; İbn Mâce, Zühd, 15.)
2. Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, 1/259
3. Süyûtî, el-Câmiu’s-Sagîr, nr. 4411
4. Beyhaki, Şuabü’l-İman, nr. 3813
5. Beyhaki, Şuabü’l-İman, nr. 3540
6. Beyhaki, Şuabü’l-İman, nr. 3822
7. Tirmizî, Savm, 1.
8. Buhârî, Terâvih, 1.
9. Tirmizî, Daavât, 1.

AHİRETE İMAN

EROL ŞENÖZ

A) Ahiret Günü ve Ahirete İman

Ahiret, sözlükte "son, sonra olan ve son gün" anlamlarına gelir. Terim olarak ahiret, İsrâfil'in (as) Allah'ın emriyle, kıyametin kopması için sûra ilk defa üflemesiyle başlayacak olan ebedî hayata denilir. İsrâfil (as) sûra ikinci defa üfleyince insanlar diriltilip hesaba çekilecek, sonra dünyadaki iman ve amellerine göre ceza ve mükâfat görecek, cennetlikler cennete, cehennemlikler cehenneme girecek ve orada kalacaklardır. İnsandaki sorumluluk duygusu da kişiyi, yaptıklarının karşılığını göreceği ahiret hayatına inanmaya götürür.

Ahirete inanmayan kimse Kur'an ayetlerini inkâr ettiği için kâfir olur: "...Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse o tam manasıyla sapıtmıştır" (en-Nisâ 4/136) mealindeki ayet bunu açıkça belirtmektedir. Kur'an-ı Kerim'in pek çok ayetinde dünya hayatının geçici, ahiretin ise ebedî olduğu, ahirette mutlu olmanın dünyadaki yaşayışa bağlı bulunduğunu ifade etmektedir.

"Fakat siz (ey insanlar) ahiret daha hayırlı ve daha devamlı olduğu halde dünya hayatını tercih ediyorsunuz" (el-A'lâ 87/16-17),

"...Şüphesiz bu dünya hayatı geçici bir eğlencedir. Ama ahiret, gerçekten kalınacak bir yurttur" (el-Mü'min 40/39),

"Allah'ın sana verdiği (O'nun yolunda harcayarak) ahiret yurdunu da iste; ama dünyadan da nasibini unutma..." (el-Kasas 28/77).

Kur'an'da ahiret ve ahiret hayatı ile ilgili verilmiş olan pek çok isim vardır. Bu isimlerden bazıları şunlardır: el-yevmü'l-âhir (son gün, ahiret günü), yevmü'l-ba's (diriliş günü), yevmü'l-kıyâme (kıyamet günü), yevmü'd-dîn (ceza ve mükâfat günü), yevmü'l-hisâb (hesap günü), yevmü't-telâk (kavuşma günü), yevmü'l-hasre (hasret ve pişmanlık günü).

B) Ahiretin Varlığının İspatı

Ahiret hayatının mahiyeti ve ahiretteki durumlar, duyular ötesi ve gayba ait konular olduğu için, gözlem ve deneye dayanan pozitif bilimlerle ve akılla açıklanamaz. Bu konuda tek bilgi kaynağı vahiydir. Ahiretteki durumlar dünyadakine benzemez. Aralarında isim benzerliğinden başka bir benzerlik yoktur. Kuran'da hem Mekkî hem de Medenî surelerde, 100'den fazla terim veya deyim kullanılarak, ahiret inancı pekiştirilmiştir. Çeşitli Kur'an ayetleri bu hususlara açıklık getirmektedir:

1. İnsandaki adalet duygusu, ahirete inanmayı zorunlu kılar. Bilindiği gibi bu dünyada herkes işlediği suçun cezasını tam anlamıyla çekmemekte, birtakım haksızlıklar meydana gelmektedir. Ahirette ise durum böyle olmayacak, hiçbir şey gizli kalmayacak, hak yerini bulacak, Allah mutlak adaleti ile kötülerini cezalandıracak, iyileri de mükâfatlandıracaktır. Şu ayet iyilerle kötülerini bir tutmanın ilâhî adalete uymayacağını ortaya koymaktadır: "Yoksa kötülük işleyenler ölümlerinde ve sağlıklarında kendilerini, inanıp iyi ameller işleyen kimseler ile bir mi tutacağımızı sandılar? Ne kötü hüküm ve-

riyorlar? Allah gökleri ve yeri yerli yerince yaratmıştır. Böylece herkes kazancına göre karşılık görür. Onlara haksızlık edilmez" (el-Câsiye 45/21-22). İyi ile kötünün, zalim ile mazlumun hesaplarının görüleceği o gün Kur'an'da "din günü, ceza ve mükâfat günü" diye nitelendirilmiş, bu terimin geçtiği Fatıha suresi beş vakit namazın her rekâtında okunarak, ahiret inancı ve adalet duygusu sürekli canlı tutulmuştur.

2. İnsandaki sorumluluk duygusu da ahirete inanmayı zorunlu kılar. Yüce Allah insanı, iyi ile kötüyü, doğru ile yanlış, hayır ile şerri ayırt eden ve seçen bir varlık olarak yaratmış, bu seçiminden dolayı da sorumlu tutmuştur. Bir ayette şöyle buyrulur: "Göğü, yeri ve ikisi arasındaki şeyleri biz boş yere yaratmadık. Bu, inkâr edenlerin zannıdır. Vay o inkâr edenlerin ateşteki haline! Yoksa biz, iman edip de iyi işler yapanları, yeryüzünde bozgunculuk yapanlar gibi mi tutacağız? Veya (Allah'tan) korkanları yoldan çıkanlar gibi mi sayacağız" (Sâd 38/27-28).

3. İnsandaki sonsuzluk ve ebedilik duygusu, ahirete inanmayı gerekli kılar. Kuran'ı Kerim'de: "De ki: Allah sizi diriltir, sonra öldürür. Sonra sizi şüphe götürmeyen kıyamet gününde bir araya toplar. Fakat insanların çoğu bilmezler. Göklerin ve yerin mülkü Allah'ındır. Kıyametin kopacağı gün var ya, işte

o gün bâtıla sapanlar hüsrana uğrayacaklardır" buyurmuştur. (el-Câsiye 45/26-27).

4. İnsanın başı boş ve amaçsız yaratılmayı da ahirete inanmayı gerektirir. Kur'an'da da ifade edildiği gibi insan boş yere ve amaçsız yaratılmamış ancak kulluk etmek için yaratılmıştır. Bir ayette şöyle buyrulur: "Sizi sadece boş yere yarattığımızı ve sizin hakikaten huzurumuza geri getirilmeyeceğinizi mi sandınız? Mutlak hâkim ve hak olan Allah çok yücedir. O'ndan başka ilah yoktur. O, yüce Arş'ın sahibidir" (el-Mü'minûn 23/115-116).

C) Ahiret Hayatının Devreleri

İnsanın ölümüyle ahiret hayatı başlar. Bu durumda ahiret, kabir (berzah) hayatı, kıyamet, ba's (yeniden dirilme), haşir ve mahşer, defterlerin dağıtılması, hesap, mizan, sırat, şefaet, cennet ve cehennem gibi devreleri kapsamaktadır.

c.1) Kabir Hayatı (Berzah)

Ölümlerle başlayıp yeniden dirilmeye kadar devam edecek hayata kabir hayatı denilir. Kabir hayatı "berzah" diye de anılmıştır. Bir hadiste "Kabir, ahiret duraklarının ilkidir. Bir kimse eğer o duraktan kurtulursa sonraki durakları daha kolay geçer. Kurtulamazsa, sonrakileri geçmek daha zor olacaktır" (Tirmizî, "Zühd", 5; İbn Mâce, "Zühd", 32) buyrulur. Ölümlerle başlayıp ahiret hayatının başladığı

ifade edilmiştir. Her insan ölerken toprağa gömülsün, boş olarak denizde kalsın veya yanarak külü havaya karışsın, mutlaka kabir hayatını geçirecek ve kıyamet günü diriltilecektir.

İnsan öldükten sonra kabre konulunca Münker ve Nekir adında iki melek kendisine gelerek "Rabb'in kimdir?", "Peygamberin kimdir?" "Dinin nedir?" diye soracaklar, iman ve güzel amel sahipleri bu sorulara doğru cevaplar verecekler ve kendilerine cennet kapıları açılarak cennet gösterilecektir. Kâfir ve münafıklar ise bu sorulara doğru cevap veremeyecek, onlara da cehennem kapıları açılacak ve cehennem gösterilecektir. Kâfirler ve münafıklar kabirde acı ve sıkıntı içinde azap görürlerken müminler nimetler içerisinde mutlu ve sıkıntısız bir hayat süreçleridir (bk. Tirmizî, "Cenâiz", 70)

c.2) Kıyamet ve Kıyamet Alâmetleri

Sözlükte "kalkmak, dikilmek, ayaklanmak" anlamlarına gelen kıyamet bir terim olarak, evrenin düzeninin bozulması, her şeyin alt üst edilerek yok olması, yok olan ve ölen şeylerin yeniden yaratılıp dirilti- lerek ayağa kalkması ve mahşere doğru yönelmesi demektir. Bu durumda kıyamet genel bir ölümden sonra genel bir dirilişi kapsamaktadır.

Kur'ân-ı Kerîm'de kıyametin geleceğinden kuşku duyulmaması gerektiğini belirten ve kıyamet ile ilgili durumları açıklayan pek çok ayet vardır: "İnsan kıyamet günü ne zamanmış? diye sorar. İşte göz kamaştığı, ay tutulduğu, güneşle ay bir araya getirildiği zaman! O gün insan 'kaçacak yer neresi?' diyecektir. Hayır, hayır! (Kaçıp) sığınacak yer yoktur. O gün varıp durulacak yer, sadece Rabbinin huzurudur" (el-Kiyâme 75/6-12). "Gökyüzü yarıldığı, yıldızlar döküldüğü, denizler birbirine katıldığı, kabirlerin içindeki- ler dışarı çıkarıldığı zaman, insanoğlu (yapıp) gönderdiklerini ve (yapamayıp) geride bıraktıklarını bir bir anlar" (el-İnfitâr 82/1-5). Kur'an'da kıyamet günü; saat, vakıa (kesin olarak meydana gelecek olan), et-tâmmetü'l-kübrâ (en büyük felâket ve belâ), hâkka (gerçek olan), gaşiye (şiddetiyle birden bire halkı saran), karia (kapıyı çalacak gerçek) gibi isimlerle de anılmıştır. Kıyamet günü önce müminlerin ruhları alınarak ahirete göçmeleri sağlanacak, böylece kıyamet, insanların kötülere ve kâfirler üzerine kopacaktır (Buhârî, "Fiten", 5; Müslim, "Fiten", 53; İbn Mâce, "Fiten", 24).

c.2.1. Kıyametin Kopacağı Zaman

Kıyametin ne zaman kopacağını ancak Allah bilir. Bu konuda ne Hz. Peygamber, ne ona vahiy getiren Cebrâil (as), ne de İsrâfil

(as) bu bilgiye sahiptir. Yüce Allah kıyametin kopacağı zamanı ancak kendisinin bildiğini çeşitli ayetlerde ifade etmiştir.

“Kıyamet vakti hakkındaki bilgi ancak Allah katındadır...” (Lokmân 31/34). “Sana kıyameti, ne zaman gelip çatacağını soruyorlar. De ki: Onun ilmi ancak Rabbimin katındadır. Onun vaktini O’ndan başkası açıklayamaz. O, göklere de yerlere de ağır gelmiştir. O size ansızın gelecektir. Sanki sen onu biliyormuşsun gibi sana soruyorlar. De ki: Onun bilgisi ancak Allah katındadır. Ama insanların çoğu bilmezler” (el-A’râf 7/187).

Müslüman için önemli olan, kıyametin ne zaman kopacağını bilmek değil, onun kopmasıyla başlayacak olan ebedî hayata gerektiği şekilde hazırlanabilmektir.

c.2.2. Kıyamet Alâmetleri (Eş-râtü’s-sâat)

- Küçük Alâmetler

Dinî emirlerin ihmal edilmesi ve ahlâkın bozulması gibi insan iradesine bağlı olarak büyük alâmetlerden çok önce meydana gelecek olan olaylardır. Peygamberimiz ‘in gönderilmesi ve onunla peygamberliğin

sona ermesi, ilmin ortadan kalkıp bilgisizliğin artması, şarap içme ve zinanın açıkça yapılır olması, ehliyetsiz insanların söz sahibi olması, adam öldürme olaylarının artması, dünya malının bollaşması, zekât verecek fakirin bulunmaması gibi olaylar kıyametin küçük alâmetlerinin bazılarıdır. (Buhârî, “Tefsîr”, 79, “Hudûd”, 20, “Fiten”, 25; Tirmizî, “Fiten”, 34; İbn Mâce, “Fiten”, 25; Ebû Dâvûd, “Sünnet”, 15).

-Büyük Alâmetler

Büyük alâmetler, tabiat kanunlarını aşan ve insan iradesinin dışında gerçekleşen olaylardır. Hz. Peygamber: “Kıyametten önce on alâmet görmediğiniz sürece dünyanın sonu gelmez” buyurmuş ve bu alâmetleri şu şekilde sıralamıştır (Müslim, “Fiten”, 39; Ebû Dâvûd, “Melâhim”, 11; İbn Mâce, “Fiten”, 28):

a) Duman.

Müminleri nezleye tutulmuş gibi bir duruma getiren ve kâfirleri sarhoş eden bir dumanın çıkışı ve bütün yeryüzünü kaplaması.

b) Deccâl

Bu isimde bir şahıs çıkacak ve Tanrılık iddiasında bulunacak, istidrâc denilen bazı olağanüstülükler gösterecek ve Hz. İsa tarafından öldürülecektir.

c) Dâbbetü'l-arz

Bu isimde bir canlı çıkacak, yanında Hz. Mûsâ'nın asâsı ve Hz. Süleyman'ın mührü bulunacak, asâ ile müminin yüzünü aydınlatacak, mühür ile kâfirin burnunu kıracak, böylelikle müminlerin ve kâfirlerin tanınmaları sağlanacaktır.

d) Güneşin Batıdan Doğması.

Evrenin tek hâkimi Allah'ın emriyle güneş batıdan doğacak, bu olaydan sonra iman edenlerin imanı, kendilerine hiçbir fayda vermeyecektir.

e) Ye'cûc ve Me'cûc'ün Çıkması.

Bu isimde iki topluluğun yeryüzüne dağılarak bir süre bozgunculuk yapmaları da kıyametin bir başka büyük alâmetidir.

f) Hz. İsa'nın Gökten İnmesi.

Hz. İsa kıyametin kopmasına yakın gökten inecek, insanlar arasında adaletle hükmedecek, Hz. Peygamber'in dini üzere amel edecek, deccâli öldürecek, sonra da ölecektir.

g) Yer Çöküntüsü.

Biri doğuda, biri batıda, biri de Arap yarımadasında olmak üzere üç yer çöküntüsü meydana gelecektir.

h) Ateş Çıkması.

Hicaz taraflarında büyük bir ateş çıkacak ve her tarafı aydınlatacaktır.

3. Sûr ve Sûra Üfürüş

İsrâfil (a.s.) tarafından üfürülecek olan boru'ya sûr denilir. Kur'an ayetlerinden anlaşıldığına göre, İsrâfil (as) sûra iki defa üfurecektir. İlkinde Allah'ın diledikleri hariç, göklerde ve yerde olan her şey dehşetinden sarsılacak (nefha-i feza'=korku üfürüşü) ve her şey yıkılıp ölecek ve kıyamet kopacak (nefha-i sâik=ölüm üfürüşü), ikincisinde de insanlar dirilecek ve mahşer yerinde toplanmak üzere Rablerine koşacaklardır (nefha-i kıyâm=kalkış üfürüşü) (en-Neml 27/87; Yâsîn 36/51; ez-Zümer 39/68; elHâka 69/13-16). İsrâfil'in sûra iki defa üfürmesi arasında geçecek zaman ise kesin olarak bilinmemektedir.

cc) Ba's (Yeniden Dirilme) ve Ahiret Halleri

1. Ba's

"Öldükten sonra tekrar dirilmek" anlamına gelen ba's, ahiret hayatının en önemli

devrelerinden biridir. Kıyametin kopmasından sonra İsrâfil (as) sûra ikinci defa üfürecek ve bütün canlı yaratıklar tekrar diriltileceklerdir. Ehl-i sünnet inancına göre tekrar diriliş, hem beden hem de ruh ile olacaktır. Kur'ân-ı Kerim'deki "Şüphesiz ayetlerimizi inkâr edenleri gün gelecek bir ateşe sokacağız. Onların derileri pişip acı duymaz hale geldikçe derilerini başka derilerle değiştireceğiz ki, acıyı duysunlar..." (en-Nisâ 4/56) mealindeki ayet ile hesap sırasında insanın dil, el ve ayaklarının şahitlik yapacağını bildiren ayetler (en-Nûr 24/24-25), yeniden dirilişin, ruh beden birlikteliği ile olacağını delillendirir. İnkâr edenler için Kuran'ı Kerim'de :

1. Bir şeyi yoktan var edenin, onu ikinci defa var etmesi öncelikle mümkündür. Bu tür ispata örnek olarak şu ayetler verilebilir: "Kendi yaratılışını unutarak bize karşı misal getirmeye kalkışıyor ve: Şu çürümüş kemikleri kim diriltecek? diyor. De ki: Onları ilk defa yaratmış olan diriltecek. Çünkü O, her türlü yaratmayı gayet iyi bilir" (Yâsîn 36/78-79).

"Ey insanlar! Eğer yeniden dirilmekten şüphede iseniz, şunu bilin ki, biz sizi topraktan, sonra nutfeden (sperm), sonra alakadan (aşılınmış yumurta), sonra organları önce belirsiz, (sonra) belirlenmiş canlı et parçasından yarattık ki, size (kudretimizi) gösterelim. Ve dilediğimizi belirlenmiş bir süreye kadar rahimlerde bekletiriz. Sonra sizi bir bebek olarak dışarı çıkarırız. Sonra güçlü çağınıza ulaşmanız için (sizi büyütürüz). İçinizden kimi vefat eder. Yine içinizden kimi de ömrün en verimsiz çağına kadar götürülür, ta ki bilen bir kimse olduktan sonra bir şey bilmez hale gelsin..." (el-Hac 22/5).

2. Zor bir şeyi yaratan, kolay bir şeyi elbette yaratabilir. Göklerin ve yerin yaratılması, insanın yaratılmasından daha zordur. Gökleri ve yeri yaratıp, onları bir şeye dayanmadan uzayda tutan Allah, insanı öldükten sonra tekrar diriltmeye şüphesiz kâdirdir: "Gökleri ve yeri yaratan ve bunları yaratmakla yorulmayan Allah'ın, ölüleri di-

riltmeye de gücünü yeteceğini düşünmezler mi?..." (el-Ahkaf 46/33).

3. Ölü bir durumda olan yeri canlandıran Allah, insanı da diriltebilir: "...Sen yeryüzünü de ölü ve kupkuru görürsün. Fakat biz onun üzerine yağmuru indirdiğimiz zaman, o harekete gelir, kabarrır, her çeşitten iç açıcı bitkiler verir. Çünkü Allah hakkın ta kendisidir. O ölüleri diriltir, yine O her şeye hakkıyla kâdirdir. Kıyamet vakti de gelecektir. Bunda şüphe yoktur. Ve Allah kabirlerdeki kimse-leri diriltip kaldıracaktır" (el-Hac 22/5-7).

4. Bir şeyi zıddına çeviren onu benzerine çevirebilir. Meselâ suyun bol miktarda bulunduğu yeşil ağaçtan ateşin çıkması, âdetâ imkânsız iken, ateşi yeşil ağaçtan çıkaran Allah, insanı tekrar yaratabilir: "Yeşil ağaçtan sizin için ateş çıkaran O'dur. İşte siz ateşi ondan yakıyorsunuz. Gökleri ve yeri yaratan, onların benzerlerini yaratmaya kâdir değil midir? Evet elbette kâdirdir. O, her şeyi hakkıyla bilen yaratıcıdır" (Yâsîn 36/80-81). Hz. Peygamber de bir hadiste şöyle buyurmuştur: "İnsanın kuyruk sokumu kemiği (ac-bû'z-zeneb) dışındaki her şeyi, ölümünden sonra çürüyüp yok olacaktır. Kıyamet günü tekrar diriltme bu çürümeyen parçadan olacaktır" (Buhârî, "Tefsîr", 39/3; Müslim, "Fiten", 141, 142). Yine bu konudaki hadislerde kıyamet gününde bütün insanların diriltileceği, kabirden de ilk defa Hz. Muhammed'in (sav) kalkacağı bildirilmektedir (Buhârî, "Tefsîr", 39/3; İbn Mâce, "Cenâiz", 58).

2. Haşir ve Mahşer

Sözlükte "toplanmak, bir araya gelmek" demek olan haşir, terim olarak yüce Allah'ın insanları hesaba çekmek üzere tekrar dirilişten sonra bir araya toplamasıdır. İnsanların toplandıkları yere mahşer veya arasât denilir. Kur'ân-ı Kerim'de şöyle buyrulur: "Allah, onları sanki günün ancak bir saati kadar kaldıklarını sandıkları bir durumda yeniden diriltip toplayacağı gün aralarında birbirleriyle tanışır. Allah'ın huzuruna varmayı yalanlayanlar elbette zarara uğramışlardır. Çünkü onlar doğru yola gitmemişlerdi" (Yûnus 10/45). Haşir günü insanlar

kendi dertlerini, hesaptan yüz akıyla çıkıp çıkmayacaklarını düşüneceklerinden yakınlarıyla bile ilgilenmeyeceklerdir. O gün müminlerin yüzleri parlayacak, kâfirlerin ise kararacaktır. Hz. Peygamber her kulun öldüğü durum üzere, iyilik üzere ölmüşse iyi, kötülük üzere ölmüşse kötü olarak diriltileceğini, yalın ayak ve ilk yaratılışları gibi haşredileceklerini bildirmiştir (Buhârî, "Rikak", 45; Müslim, "Cennet", 14, 19; Tirmizî, "Tefsîr", 18).

3. Amel Defterlerinin Dağıtılması

İnsanlar hesaplarının görülmesi için toplandıktan sonra, kendilerine dünyada iken yaptıkları işlerin yazılı bulunduğu amel defterleri dağıtılır. Onlar dünyadaki defterlere benzetilemez. Kirâmen Kâtibîn adı verilen melekler tarafından yazılan bu defterler hakkında Kur'an'da şöyle buyrulur: "Kitap ortaya konmuştur. Suçluların onda yazılı olanlardan korkmuş olduklarını görürsün. Vay halimize derler, bu nasıl kitapmış. Küçük büyük hiçbir şey bırakmaksızın hepsini sayıp dökmüş. Böylece yaptıklarını karşılarında bulmuşlardır. Senin Rabbin hiç kimseye zulmetmez" (el-Kehf 18/49). Amel defterleri cennetliklere sağdan, cehennemliklere soldan veya arkadan verilir. Defteri sağdan verilenlere "ashâb-ı yemîn", soldan veya arkadan verilenlere "ashâb-ı şimâl" adı verilir. Defterin sağdan verilmesi bir müjde, soldan verilmesi ise azabın habercisidir

4. Hesap ve Sual

İnsanlar Allah Teâlâ tarafından hesaba çekileceklerdir. Hesap ve sorgulama sırasında amel defterlerinden başka, insanın organları ve yeryüzündeki mevcudat da in-

sanın yaptıklarına şahitlik edecektir. Zerre ölçüsü hayır işleyenin mükâfatını, kötülük işleyenin cezasını göreceği ve hiçbir adaletsizliğin söz konusu olmayacağı sorgu ve hesap sırasında insanlara şu beş şey sorulacaktır: Ömrünü nerede tükettiği, gençliğini nasıl geçirdiği, malını nerede kazandığı, nereye harcadığı, bildiklerini uygulayıp uygulamadığı (Tirmizî, "Kıyâmet", 1).

5. Mîzan

Sözlükte "terazi" anlamına gelen mîzan, ahirette hesaptan sonra herkesin amellerinin tartıldığı ilâhî adalet ölçüsüdür. Tartıda iyilikleri kötülüklerinden ağır gelenler kurtuluşa erecek, hafif gelenler ise cehenneme gideceklerdir. Cehenneme gidenlerden mümin olanlar, işlediği suçun karşılığı olan cezayı çektikten sonra oradan çıkarılıp cennete girdirileceklerdir. Mîzan hakkında Kur'an'da şöyle buyrulur: "Biz kıyamet günü için adalet terazileri kurarız. Artık kimseye, hiçbir şekilde haksızlık edilmez. (Yapılan iş) bir hardal tanesi kadar dahi olsa, onu (adalet terazisine) getiririz. Hesap gören olarak (herkese) yeteriz" (el-Enbiyâ 21/47).

6. Sırat

Sırat cehennemin üzerine uzatılmış bir yoldur. Müminler yaptıkları amellerine göre kimi süratli, kimi daha yavaş olarak bu yoldan geçecek, kâfirler ve günahkârlar ise ayakları sürçerek cehenneme düşeceklerdir. Sıratın nasıl bir şey olduğuna dair sahih hadislere rastlamak mümkün değildir. Peygamberimiz bir hadislerinde, cehennemin üzerine kurulacak sıratın ilk geçenin kendisi ve ümmeti olacağını, insanların iyi amelleri sayesinde oradan süratle geçeceklerini bildirmiştir (Buhârî, "Ezân", 129; "Rikak", 48-52; Müslim, "Îmân", 81; İbn Mâce, "Zühd", 33).

7. Havuz

Kıyamet gününde peygamberlere ihsan edilecek havuzlar bulunacaktır. Müminler bunların tatlı ve berrak suyundan içerek susuzluklarını gidereceklerdir. Kur'an'daki

“Kuşkusuz biz sana kevseri verdik” (el-Kevser 108/1) ayetinde geçen kevser, genellikle havuz olarak anlaşılmıştır. Bu sebeple Hz. Peygamber’in kıyametteki havuzu için “havz-ı kevser” denilmiştir. Hadislerde bildirildiğine göre kıyamet günü her peygamberin bir havuzu olacaktır. Bu havuzdan o peygamberin kendisi ve ümmeti içecektir. Hz. Peygamber’in havuzu çok geniş, suyu süttten daha beyaz, kokusu miskten daha güzel, kadehlerinin sayısı da gökteki yıldızlardan daha çoktur. Ondan bir kere içen bir daha ebediyen susamayacaktır (Buhârî, “Rikak”, 53; “Fiten”, 1; Müslim, “Fezâil”, 9; Tirmizî, “Kıyâmet”, 14, 15).

8. Şefaât

Ahirette bütün peygamberlerin Allah’ın izniyle şefaât etmeleri haktır ve gerçektir. Şefaât demek, günahı olan müminlerin günahlarının bağışlanması, olmayanların daha yüksek derecelere erişmeleri için peygamberlerin ve Allah katındaki dereceleri yüksek olanların Allah’a yalvarmaları ve dua etmeleri demektir. Kâfir ve münafıklar için şefaatin hiçbir şekilde söz konusu olmadığı o günde, başta Peygamberimiz olmak üzere diğer peygamberler ve Allah’ın has kulları, “...İzni olmadan onun katında kim şefaât edebilir?...” (el-Bakara 2/255), “... Onlar Allah rızâsına ulaşmış olanlardan başkasına şefaât etmezler...” (el-Enbiyâ 21/28) meâlindeki ayetler şefaatin varlığını ortaya koyarlar. Peygamberimiz de “Şefaâtım, ümmetimden büyük günah işleyenler içindir” (Ebû Dâvûd, “Sünnet”, 21; Tirmizî, “Kıyâmet”, 11; İbn Mâce, “Zühd”, 37) buyurmuştur. Hz. Peygamber’in bundan başka bir de genel ve kapsamlı bir şefaati vardır. Mahşerde bütün yaratıklar ıstırap ve heyecan içinde hesaplarının görülmesi için bekleyişlerken, o Allah’a dua ederek hesap ve sorgunun bir an önce yapılmasını ister. Buna “şefâat-i uzmâ” (en büyük şefaât) denilir. Peygamberimiz’in bu şefaati, Kur’an’da “makam-ı mahmûd” (övülen makam) adıyla anılır (el-İsrâ 17/79); şefâat-i uzmâ konusunda bk. Buhârî, “Zekât”, 52).

9. A’râf

“Dağ ve tepenin yüksek kısımları” anlamına gelen a’râf, cennetle cehennem arasında bulunan sûrun ve yüksek kısmın adıdır. A’râf ve a’râflıkların kimler olacağı konusunda iki farklı görüş mevcuttur.

1. Herhangi bir peygamberin tebliğini duymamış olarak ölen insanlarla, küçükken ölen müşrik çocukları a’râfta kalacaklardır.

2. A’râflıklar, iyi ve kötü amelleri eşit olan müminlerdir. Bunlar cennete girmeden önce cennetle cehennem arasında bir süre bekletilecekler, sonra Allah’ın lütfuyla cennete gireceklerdir. Kur’an’da a’râfta bulunanlarla ilgili olarak şöyle buyrulur: “İki taraf (cennetliklerle cehennemlikler) arasında bir perde ve a’râf üzerinde herkesi simalarından tanıyan adamlar vardır ki, bunlar henüz cennete giremedikleri halde (girmeyi) umarak, cennet ehline selâm size diye seslenirler. Gözleri cehennem ehli tarafına döndürülünce: Ey Rabbimiz, bizi zalimler topluluğu ile beraber bulundurma, derler” (el-A’râf 7/46-47).

10. Cehennem

Kelime olarak “derin kuyu” anlamına gelen cehennem, ahirette kâfirlerin sürekli olarak, günahkâr müminlerin de günahları ölçüsünde cezalandırılmak üzere kalacakları azap yeridir. Kur’an’da cehennem için yedi isim kullanılmıştır: Cehennem (derin kuyu), nâr (ateş), cahîm (son derece büyük, alevleri kat kat yükselen ateş), hâviye (düşenlerin çoğunun geri dönmediği uçurum), saîr (çılgın ateş ve alev), lezâ (dumansız ve katıksız alev), sakar (ateş), hutame (obur ve kızgın ateş). Bazı bilginler bu yedi isim, cehennem yedi tabakası olduğunu ileri sürmüşlerdir. Cehennem ve oradaki hayat, Kur’ân-ı Kerîm’de şu şekilde tasvir edilir: “Suçlular cehenneme vardıklarında, cehennem onlara büyük kıvılcımlar saçar, uzaktan gözüktüğünde onun kaynaması ve uğultusu işitilir. İnkârcılar için bir zindan olan cehennem, ateşten örtü ve yataklarıyla, cehennemlikleri her taraftan kuşatan,

yüzleri dağılayan ve yakan, deriyi soyup kavuran, yüreklere çöken, kızgın ateş dolu bir çukurdur. Yakıtı insanlarla taşlar olan cehennem, kendisine atılanlardan bıkmayacaktır. İnsanın içine işleyen bir sıcaklık ve kaynar su içinde, serin ve hoş olmayan bir kara dumanın gölgesinde bulunacak. Cehennemliklerin derileri, her yanışında, azabı tatmaları için başka deriler ile değiştirilecektir. Onların yiyeceği zakkum ağacı, içecekleri kaynar su ve irindir. Orada serinlik bulamadıkları gibi içecek güzel bir şey de bulamayacaklardır. Allah'ı görmekten mahrum kalacak inkârcılara Allah rahmet etmeyecek, cehennem azabı ise onları ebedî olarak kuşatacaktır."

Âhiret hayatının her devresinde olduğu gibi cehennem azabını ruh, beden ile birlikte çekecektir. Ancak cehennem hayatında sözü edilen, acı, ıstırap, azap, ateş vb. şeyler bu dünyadakilere benzetilemez. Bunların iç yüzünü insanların bilmesi mümkün değildir. Ancak Allah bilir.

11. Cennet

Sözlükte "bahçe, bitki ve sık ağaçlarla örtülü yer" anlamına gelen cennet, terim olarak "çeşitli nimetlerle bezenmiş olan ve müminlerin içinde ebedî olarak kalacakları ahiret yurdu"na denir. Cennet ve oradaki hayat sonsuzdur. Kur'an'da cennet için çeşitli isimler kullanılmıştır. Cennetin tabaka-

ları olması ihtimali de bulunan bu isimleri şöyle sıralayabiliriz: Cennetü'l-me'vâ (şehid ve müminlerin barınağı ve konağı olan cennet), cennet-i adn (ikamet ve ebedîlik cenneti), dârü'l-huld (ebedîlik yurdu), firdevs (her şeyi kapsayan cennet bahçesi), dârü's-selâm (esenlik yurdu), dârü'l-mukame (ebedî kalınacak yer), cennâtü'n-naîm (nimetlerle dolu cennetler), el-makamü'l-emîn (güvenli makam). Kur'an-ı Kerim'i incelediğimiz zaman onun cenneti ve cennetlikleri şu şekilde tasvir ettiğini görürüz: "Cennet, genişliği göklerle yer kadar olan, yakıcı sıcaklığın da dondurucu soğğun da görülmeceği bir yerdir. Temiz su, tadı bozulmayan süt ve süzme bal ırmaklarının yer aldığı cennette, suyu zencefile kokulandırılmış tatlı su pınarı (selsebil) ve sonunda misk kokusu bırakan bir içecek de vardır. Cennet içeceği baş ağrıtmayan, sarhoş etmeyen, içenlere zevk bahşeden ve bembeyaz bir kaynaktan çıkan bir içecektir. İçildiği zaman sarhoş etmediği gibi ne baş dönmesi yapar ne günah işlemeye iter, ne de saçmalatır. Cennette türlü meyveler, hurmalıklar, nar ağaçları, bağlar, dikensiz sedir ağaçları, salkımları sarkmış muz ağaçları, çeşit çeşit kuş etleri bulunur. Cennetliklerin elbiseleri ince ve kalın halis ipektendir, süsleri altındandır, evleri güzeldir. Cennetliklere hizmet etmek için ölümsüz gençler (vildan) dolaşır, onlar –güzelliklerinden dolayı– saçılmış birer inci sanılırlar. Bunlar altın kadeh ve tepsiler dolaştırırlar, cennetliklerin canlarının istediği ve gözlerinin gördüğü her şey orada hazır bulunur. Cennetliklere altlarından ırmaklar akan, üst üste bina edilmiş köşkler vardır, cennetlikler için pek çok güzelliklerle nitelenmiş tertemiz eşler bulunacaktır. Cennetliklerin hem kendileri hem de eşleri cennetin gölgelerinde tahtları üzerine kurulup yaslanırlar. Allah tarafından kalplerinden kin sökülüp atılmış olan cennetlikler, kardeşler halinde, karşı karşıya tahtları üzerinde otururlar. Orada bunlara hiçbir yorgunluk ve zahmet yoktur. Cennette boş ve yalan söz de işitilmez."

Cennet nimetlerinin insan akıl ve hayalinin alamayacağı güzellikte olduğunu Hz. Peygamber bir kutsî hadiste şöyle açıklamıştır: “Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: Sâlih kullarım için ben, cennette hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve insanın kalbinden bile geçmeyen nice nimetler hazırladım” Şüphesiz cennetteki nimetlerin en büyüğü Allah’ın hoşnutluğunu kazanmak ve Allah’ı görmektir. Bu konuda Kur’an’da şöyle buyurulmuştur: “... Allah’ın rızâsı ise hepsinden (bütün cennet nimetlerinden) daha büyüktür. İşte büyük kurtuluş ta budur” (et-Tevbe 9/72).

Allah’ın (cc) Ahirette Görülmesi (Rü’yetullah).

Müminler, ahirette, cennete girdikten sonra Allah’ı göreceklerdir. Kur’an-ı Kerîm’de “Yüzler vardır ki, o gün ışıl ışıl parlayacaktır. Rablerine bakacaklardır” (el-Kıyâme 75/22-23) buyurularak, ahirette müminlerin Allah’ı görecekleri haber verilmektedir. Peygamber Efendimiz de bir hadislerinde şöyle buyurmaktadır: “Muhakkak ki siz şu ayı görüşünüz gibi, Rabbinizi

de göreceksiniz. Ve o sırada izdihamdan ötürü birbirinize zarar vermiş de olamayacaksınız” (Buhârî, “Mevâkýt”, 16; “Tevhîd”, 24; Müslim, “İmân”, 81; Tirmizî, “Cennet”, 15). Bir başka hadiste de, müminler cennete girdikten sonra, Allah’ın müminlere “Daha vermeme istediğiniz bir şey var mı?” diye soracağı haber verilmektedir. Onların bu soruya “Daha ne isteyelim?” diye cevap vermeleri üzerine, Allah’ın kendisini müminlere göstereceği, artık müminler için Allah’a bakmaktan daha hoş gelecek bir şeyin bulunmayacağı aynı hadiste bildirilmiştir (bk. Müslim, “İmân”, 80; Tirmizî, “Cennet”, 16).

“Cenab-ı Mevla dünya hayatında kendine layık kul, habibine layık ümmet, üstadımıza layık ihvan olarak ihsan üzere takva ile salih ameller, kâmil iman ile yaşamayı cümlemize nasip eyleyip Mevla’nın razı olduğu ahiret hayatında cennet ve cennet nimetlerinden faydalandığı kullar zümresine dahil ettiği kabirde, mahşerde, sıratı sıkmadığı kullardan olabilmeyi cümlemize nasip eylesin. Âmin”

KISSADAN HİSSE

HAZRET-İ ÖMER'E BENZEYEN VALİ

EROL ŞENÖZ

SAİD BİN AMİR

Saîd bin Âmir hazretleri, Yermük savaşından sonra Abbâs bin Ganem'den boşalan Humus valiliğine tayin edildi. Vali olmayı pek istemiyordu, ancak Hazret-i Ömer'in emrine itaat ederek Humus'a geldi. Valiliği zamanında çok dikkatli ve âdil hareket eden Hazret-i Saîd, son derece fakir bir hayat yaşadı.

Rüşvet alan Cehennemdedir

Herkes bu hayatına şaşırıp, hayret ediyordu. Hazret-i Ömer, Şam'a teşrif ettiği zaman oradan Humus'a geçti. Humus'ta fakirlerin bir listesinin çıkarılmasını isteyen Hazret-i Ömer, fakirlerin içerisinde Saîd bin Âmir hazretlerinin ismini görünce çok şaşırıldı. Listeyi hazırlayanlara sordu:

- Saîd bin Âmir'i niçin listeye yazdınız?

- Valimiz fakirdir, devamlı "Rüşvet alan da veren de Cehennemdedir" Hadis-i şerifini okur ve en küçük bir hediyeyi dahi kabul etmez.

Hazret-i Ömer, Saîd bin Âmir'e bin dirhem tahsis etti. Hazret-i Saîd, bin dirhem ile hanımına geldi ve dedi ki:

- Hazret-i Ömer bize şu gördüğün bin dirhemi göndermiş.

- Ondan bir miktar parayla yiyecek ve katkı alıp, kalanını saklayalım, ileride lâzım olur.

Saîd hazretleri hanımına şöyle dedi:

- Ben bundan çok daha iyisini sana söyleyeyim mi? Biz bu malı çok iyi bir şekilde kullanacak, işletecek bir kimseye ortaklığa verelim. Onun kâr ve gelirinden de yeriz.

Hanımı, razı oldu:

- Peki, öyle olsun.

Saîd bin Âmir hazretleri bu parayla yiyecekler, iki deve, iki köle satın aldı. Köleleri azâd ederek hürriyetine kavuşturdu. Aldıklarını Humus'taki fakirlere ve ihtiyaç sahiplerine dağıttı. Kendine çok az bir şey dışında bir şey kalmadı. Bir müddet sonra hanımı kendisine dedi ki:

- Malı ortaklığa verdiğin kimseden paranın kârını al ve onunla şunları şunları satın al.

Saîd hazretleri sustu. Ertesi gün evine döndüğü zaman istedikleri şey olmayınca hanımı aynı istekleri yine tekrarladı. Saîd hazretleri yine sustu. Bir gün sonra hanımı hâlleri ve sözleri ile Hazret-i Saîd'i çok üzdü. Saîd hazretleri ertesi gün eve hiç gelmedi. Akrabalarından biri hanımına gelerek dedi ki:

- Sana ne oluyor ki kocana eziyet ediyorsun. O malının tamamını fakirlere dağıttı.

Kadın üzüldü ve ağladı. Sonra Saîd hazretleri geldi ve şöyle buyurdu:

- Allah-ü Teâlâ'nın razı olduğu bir şey, dünya ve dünyanın içindeki her şeyden daha kıymetlidir. Eğer Allah-ü Teâlâ'nın razı olduğu iyilik, hayırlardan biri gökyüzüne lâmba gibi asılsaydı, onun nuru yeryüzünü aydınlatır ve onun parlaklığı yanında güneş sönük kalırdı.

İşte seni bu iyilikler için terk eder, senden ayrılıyorum. Fakat senin için bu hayırları ve iyilikleri terk edemem. Her hal üzere hayır ve hasenat yaparım...

Fakirlik ve sıkıntı içinde olduğu hâlde, parayı kendisi için harcamadığını soranlara şöyle buyurdu:

- Resûlullah (sav) dan işittim buyurdular ki:

Ümmetimin fakirleri zenginlerinden beş yüz sene önce Cennete girerler. Zenginler-

den biri kendini onların arasına atar ve Cennete girmek ister. Melek onun elini tutar, fakirler arasından çıkarır ve "bekle,

henüz senin Cennete girme zamanın gelmedi" der. Beşyüz sene onu kıyametin kızgın sıcağında hesap yerinde tutarlar. Malının hesabını verir, sonra Cennete girer.

Hazret-i Ömer zamanında, Humus valisi olan, Saîd bin Âmir, Müslüman, gayrimüslim herkes tarafından çok sevilirdi.

Hazret-i Ömer, Saîd bin Âmir hazretlerinin, herkes tarafından çok sevilen bir kimse olduğunu öğrenince Humuslulardan bir cemaate sordu:

- Peki valinin hiç kusuru yok mudur?

Onlar da bazı kusurları olduğunu söyleyip dört tanesini zikrettiler. Bunun üzerine Hazret-i Ömer, Saîd hazretlerini hemen Medîne-i Münevvereye çağırdı ve aralarında şu konuşma geçti:

- Yâ Saîd, senin bazı kusurların varmış. Bunların aslı nedir?

- Bunlar neymiş, ya Ömer?

- Vazifene sabah namazından hemen sonra değil, kuşluk vakti geliyormuşsun. Geceleri insanlar içerisine hiç çıkmaz, görünmezmişsin. Haftada bir gün evine çekilir hiç kimseyi kabul etmezmişsin. Eshâb-ı kiramdan, Hubeyb hazretlerinin şehit edildiği söylenince bayılıyor, kendinden geçiyormuşsun.

Bunun üzerine Hazret-i Saîd, şu cevabı verdi:

- Yâ Emir-el mü'minin! Anlatılanlar doğru. Şimdi bunları sana izah edeyim:

1- Vazifeme ancak kuşluk vakti, gelebiliyorum. Çünkü hanımım hastadır. Evde bütün hizmetleri kendim yapıyorum. Hamur yoğurur, ondan ekmek yapar, pişirir, abdest alır öyle çıkarım. Geç kalışım bundandır.

2- Geceleri insanların içerisinde görünmeyişimin sebebi; gündüzleri halkın hizmetleriyle meşgul olurum. Geceleri de Allah-ü Teâlâ'ya hizmet ve kulluk için ayırdım. Böyle-

ce gündüzleri yaptığım işlerin, verdiğim hükümlerin muhasebesini yapar, yanlış kararlarım varsa düzeltirim.

3- Haftada bir gün evime çekilip hiç kimse ile görüşmememin sebebi, başka giyecek elbisem olmadığından, yıkadığım elbiselerim kuruyuncaya kadar kimseyi kabul edemiyorum.

4- Hubeyb hazretlerinin şehadetini hatırlayınca bayılmamın sebebi anlatılacak şey değildir. Çünkü Mekke müşrikleri Hubeyb hazretlerini asarlarken yanlarında idim. Belki mâni olabilirdim, fakat o zaman henüz iman etmemiştim. Seyirci kaldım. Onun gösterdiği cesaret ve celâdeti hatırladıkça, ne kadar kuvvetli bir imana sahip olduğunu daha iyi anlıyorum. Niçin mâni olmadım diye üzüntümden bayılıyorum.

Bunun üzerine Hazret-i Ömer:

- Yâ Saîd, Allah-ü Teâlâ'nın korkusu seni ne kadar yüceltmiş, millete faydalı hâle getirmiş, dedi ve gözyaşı döküp ağladı.

Sonra, Saîd bin Âmir Hazret-i Ömer'den rica etti:

- Yâ Ömer, bundan sonra beni valilikten affet.

Hazret-i Ömer bunu kabul etmeyip yine vali olarak bırakmıştı.

Hazret-i Saîd bin Âmir, İslam'ın koruması ve emniyeti altında bulunan gayrimüslimlere karşı yumuşak davranır ve çok ilgi gösterirdi.

Şam'daki zimmiler onun bu yüksek tavrandan çok memnun idiler. Bir defa Hazret-i Ömer, onun zimmiler tarafından çok sevildiğini haber aldı ve oradakilere sordu:

- Neden ahali bu kadar ona muhabbet gösteriyorlar?

- O, halkın dert ortağıdır da ondan.

Hazret-i Ömer bu duruma sevindi ve memnuniyetini belli etti.

Saîd bin Âmir, muhâcir olan Eshâb-ı kirâmdan olup, Hayber'in fethinden önce Müslüman oldu. 641 yılında Rakka'da vefat etti.

YAVUZ SULTAN SELİM'İN KUDÜS ZİYARETİ VE UNUTULMAZ DUASI

ŞEYDA KÖŞKER

Yavuz Sultan Selim'in Kahire'ye gitmeden önceki Kudüs ziyareti, tarih kitaplarında sıkça yer bulmayan ama oldukça dikkat çekici bir olaydır. Bu az bilinen ziyareti en kapsamlı şekilde aktarabilen kaynak, "Silahşor Tarihi (Feth-Nâme-i Diyâr-ı Arab)" adlı yazma eserdir. Şimdi bu eserden yola çıkarak Yavuz'un Kudüs'e giden yolculuğunu ve burada yaptığı duaları inceleyelim.

Yavuz Selim Han, bir süredir Şam'da bulunmaktaydı. Veziriazam Sinan Paşa komutasındaki Osmanlı birlikleri, Filistin'e doğru yola çıkmıştı. Gazze yakınlarında gerçekleştirilen ikinci savaşta Memlük ordusu ağır bir yenilgi aldı ve Osmanlı ordusu Gazze'ye girdi. Burada Sultan Selim adına hutbe okunup sikke kesildi; bu olay, Osmanlı'nın bölgedeki gücünü pekiştiren önemli bir adım oldu.

Yavuz, Şam'dan hareket ettikten sonra, üç günde Cisir-i Yakub'a (Yakup Köprüsü) ulaştı ve orada bir gece geçirdi. Sabah, yola devam ederek öğle vakti Çah-ı Yusuf'a (Yusuf Kuyusu) vardı. Bu kutsal yeri ziyaret ettikten sonra Taberiye Gölü kıyısına inerek burada iki gün dinlenmeyi tercih etti.

Dinlenmenin ardından Tur-i Sina'ya doğru yola çıktı ve 27 Aralık'ta Halhuliye'ye vardı. Burada Sinan Paşa kendisine zafer müjdesini ilettili. "Şükr-i Yezdân kılan" padişah, müjdeyi getirenlere sevinçle büyük araziler bağışladı.

Ertesi sabah, Kudüs'ü görmek için yola koyuldu. İkinci vakti üç gün kalacağı Ramallah'a ulaştı. 1516 yılının son günü, ikin-

di vaktinde Kudüs'e vararak burada otağ kurdular. Mescid-i Aksa'nın hizmetçilerine, Sultan'ın akşam namazını burada kılacağı bildirildi.

Biraz dinlendikten sonra, Kudüs'e at sırtında girdi. Mescid-i Harem kapısında hürmeten attan indi ve önce Kubbetu's-Sahra tarafına yöneldi. Merdivenleri tırmanarak Muallak kayayı ziyaret etti ve orada iki rekât hacet namazı kıldı. İhtiyaçlarını Rabbine arz ederek Mısır seferinde kendisini zaferle taçlandırmasını diledi.

Namazın ardından Kubbetu's-Sahra'dan çıkıp hizmetçilerine in'am ve ihsanlarda bulundu. Mescide girdiğinde, 12 bin kandille süslenmiş bir Beyt-i Makdis ile karşılaştı. İçeride 185 adım yürüyerek mihrabın önüne vardı ve akşam namazını orada eda etti. Daha sonra, mihrabın iki tarafında bulunan sütunları ziyaret etti ve bir süre dinlendikten sonra tekrar mihrabın önüne geldi. Bu kez iki rekât hacet namazı kılarak zikir ve Kur'an okumakla meşgul oldu.

Yavuz'un Bilinmeyen Yakarışı

Yavuz'un o gece yaptığı dua, tarih boyunca yankı bulmuş ve günümüze ulaşmıştır. "Silahşor Tarihi"nden öğrendiğimiz o yanık münâcâtı, Yavuz'un içtenliğini ve derin saygısını yansıtır. O, Allah'a şöyle yakarmıştır:

Dedi ey Hayy u Tuvâna vü Kerim / Senden özge kullarına yok Rahim

Beytini görmekliği çün ya Habib / Şükr ü minnet biz kula kıldın nasib

Lik cürmüm bahrine yoktur kinâr / El gö-
türdüm baş açup misl-i çınar

Umarım ben kulu red kılmayasun / Ma-
cerayı sehv add kılmayasun

Lutfun ile toylayasın ben kulu / Hem de-
lalet kılasın doğru yolu

Eşiğine yüz sürüp kılıp penah / Baş açıp
lütfun umar cümle sipah

Mağfiret kıl biz kuluna ya Ganî / Mahşer
içre eyleme hor u denî

Umarız babına geldik rahmetin / Biz kula
erişse nola şefkatin

Cümle alem halkına verip murad / Red
kılıp birin komazsın bî-murad

Baş açuban babına geldik senin / Daima
fi'li hatadur bendenin

Rahmetini umarız ey lütfu bol / İşimiz
sağ eyle bizim etme sol

Askerime nusrat eyle ya İlah / Geldiler
babına cümle rû-siyah

Yüzlerin ağ eyle Ahmed hakkıçün / Cib-
ril'in ettiği takdis hakkıçün

Müstecâb eyle İlahi davetim / Özüne arz
etmişim uş hâcetim

Yür ü gök ü Arş u Kürsi hakkıçün / Gazile-
rin seyf ü türsü hakkıçün

Mescid-i Aksa vü Makdis hakkıçün / Cib-
ril'in ettiği takdis hakkıçün

"Kâbe kavseyni ev ednâ" hakkıçün /
Cümle-i a'lâ ve ednâ hakkıçün

Mâh u hurşid ü felekler hakkıçün / Yer ü
gök içre melekler hakkıçün

Âdem ü Şit ile İdris hakkıçün / Hür-
müs'ün ettiği tedris hakkıçün

Sana ısmarlamışım ceyşim hemîn / Sen-
den özge kullarıma yok emîn

Rahmet u lutfun senin çün oldu âm /
Umarız vallahi biz her subh u şâm

Bu derin ve samimi yakarış, yalnızca bir padişahın duası değil, aynı zamanda bir kulun kalbindeki özlemdir. Yavuz, yalnızca askeri bir lider değil, manevi bir rehber olma vasfını da gösterir. Kendisi, Kubbetu's-Sahra ve Mescid-i Aksa gibi kutsal mekanlarda, sıradan bir mümin gibi secdeye kapanarak Rabbine yalvarıp yakaran bir insandır.

İslam dünyasının mevcut durumuna baktığında, Selahaddin Eyyubî ve Yavuz Sultan Selim gibi iki büyük şahsiyetin ışığı parlamaya devam ediyor. İkisi de sadece askeri başarılarıyla değil, aynı zamanda ruhsal ve manevi derinlikleriyle de İslam birliğinin mimarları olarak anılıyor.

Rabbimiz, düşmana karşı azametli ama O'na karşı boynu bükük birer kul olma bilincini tüm ümmet-i Muhammed'e nasip eylesin! Yavuz Sultan Selim'in bu unutulmaz ziyareti ve duası, sadece bir tarih anısı değil, aynı zamanda bir iman ve tevazu derisi olarak da hafızalarımızda kalacaktır.

HESAP GÜNÜ YAKLAŞMAKTA

DAVUT ÖZDAL

اِقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ ﴿١﴾

Kıymetli Kardeşlerim.!

Yüce Rabbimize hamdolsun. Bizleri yoktan var etti, varlığından haberdar etti, aşkıyla gönlümüzü bıkardır etti, sayısız nimetleri bizlerin hizmetine sundu. Akıl nimeti, göz nimeti, burun nimeti ve saymakla bitmeyecek nimetler verdi.

Dün gece sabaha yakın seher vaktinde bir rüya gördüm. Rüyaı buraya niye yazıyor hocamız diye düşünebilirsiniz. Çünkü bu rüyanın işareti bütün insanlara daha önce den Kur'an-ı Kerim de bildirilmiştir. Biraz rahatsızdım; yatağım da bir türlü sağlıklı bir şekilde uyuyamadım. Sonra yerde serili seccademın üzerine uzandım ki, orada biraz uyumuşum. Arada bir saate bakıyorum ki teheccüd için kalkıp namaz kılayım demiştim. Uyku ile uyanıklık arası rüyamda; Enbiya süresi ilk ayetini Kur'an-ı Kerimin yüzünden okudum.

اِقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ ﴿١﴾

"İnsanların hesaba çekilecekleri gün iyice yaklaştı; hâlbuki onlar gaflet içinde haktan yüz çevirmektedirler."

Bu ayeti kerimenin manasını düşünmekle birlikte bir ürpertiyle uyandım kendimi tutamayarak gözlerimden yaşlar süzüldü. Hz. Ömer (ra) 'ın 'Cennete tek kişi gidecek deseler kendimi ve cehenneme tek kişi gidecek deseler yine kendimi düşünürüm' buyurduğu gibi ben de kendimi düşündüm ve hesap gününün şiddetini iliklerime kadar hissettim ve kalkarak namazımı kıldım. Sahabe efendilerimiz birçoğu Peygamber efendimiz (sav) tarafından cennet ile müjdelendiği halde zaten cen-

netle müjdelendik diyerek kendilerinde bir gevşeklik olmamıştır. Onların hayatları cehennemlik olma korkusu, cennetlik olma ümidiyle geçiyordu. Çünkü onların kulluk yolundaki bildiklerini biz bilemiyoruz.

Peygamber efendimiz (s.a.v.) Enes (ra) 'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Resûlullah (sav) bizlere benzerini hiç duymadığım bir konuşma yaptı ve şöyle buyurdu:

"Eğer sizler benim bildiklerimi bilseydiniz, az güler çok ağlardınız. "Bunun üzerine Resûlullah'ın ashâbı yüzlerini kapatarak hıçkırma hıçkırma ağladılar. (Buhârî, Tefsîru sûre (5), 12; Müslim, Fezâil 134)

Müslim'in rivayeti şöyledir: Resûlullah (sav) ashabinın durumuyla ilgili bir haber alınca şöyle bir konuşma yaptı: "Cennet ve cehennem gözlerimin önüne serilip bana gösterildi. Hayır ve şer açısından bugün gibisini görmedim. Eğer sizler benim bildiklerimi bilseydiniz, az güler çok ağlardınız" buyurdu. Resûlullah'ın ashabına bundan daha ağır gelen bir gün olmamıştı. Başlarını örterek hıçkırma hıçkırma ağladılar. (Müslim, Fezâil 134)

Enbiya suresi 1. Ayetin tefsiri şu şekildedir;

Yüce Allah dünyayı, hayatı ve ölümü imtihan için yani kimin daha güzel işler yapacağını ortaya çıkarmak için yaratmış, dünyada insana sayılamayacak kadar çok nimet vermiştir. Bu nimetlerin karşılığında ondan kendisine şükretmesini, emirlerine itaat edip yasaklarından sakınmasını istemektedir. Âyet-i kerîmede, insanların bu nimetlerden bir gün hesaba çekileceği ve

o günün yaklaştığı haber verilerek uyarılmakta, o gün için hazırlıklı olmaları istenmektedir. Ancak imtihan için yaratılan insanoğlu, bu uyarılara rağmen hürriyetini yanlış yönde kullanarak nefsinin isteklerine uyup gerçeklere sırt çevirebilmekte ve kendine verilmiş olan bu sınırlı ömrü gaflet içinde geçirebilmektedir. Müminin gaflette bulunması, âhret gününe iman ettiği halde orası için gereken hazırlığı yapmadığı, günahlardan sakınmadığı, tövbe edip Allah'a kulluk görevlerinde gereken hassasiyeti göstermediği ve iyi işler yapmadığı anlamına gelir.

İnkârcının gaflette bulunması ise kendini yaratan bir aşkın kudretin bulunduğunu, başıboş bir varlık olarak yaratılmış olmadığını, dünyada yaptığı iyiliklerden de kötülüklerden de sorumlu olduğunu düşünmemesi, peygamber ve ilâhî vahiy tarafından uyarıldığında da bunlara sırt çevirmesi ve kulak tıkamasıdır. Oysa hesap günü kesinkes geleceği için ayette geçmiş zaman şekli kullanılmıştır.

Allah tarafından insanların bu dünyada iken yaptıkları iyilik ve kötülüklerden dolayı ahirette hesaba çekileceklerine dair dikkat çekilen güne "hesap günü" denir.

Mahşerde insan için en korkulu an, hesaba çekileceği zamandır.

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ حَرْدَلٍ آتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ

"Kıyamet günü biz adâlet terazilerini kuracağız da hiç kimseye en küçük bir haksızlık yapılmayacak. Yapılan iş hardal tanesi kadar bile olsa, biz onu getirip mizana koyacağız. Hesap görücü olarak biz yeteriz!" Enbiyâ / 47. Ayet

يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ

"O gün yargılanmak üzere Allah'ın huzuruna sunulursunuz; amellerinizden ve sırlarınızdan hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz!" Hâkka / 18. Ayet

إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا

"Çünkü onlar hesaba çekilmeyi umuyorlardı." Nebe' / 27. Ayet

فَسَوْفَ يَحَاسِبُ حِسَابًا يَسِيرًا

"Onun hesabı kolay bir şekilde görülecek," İnşikak / 8. Ayet

ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ

"Onların hesaplarını görmek de elbette bize aittir." Gâşiye / 26. Ayet

يَوْمَئِذٍ يَصُدُّرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ

"O gün insanlar, yaptıkları işlerin kendilerine gösterilmesi için kabirlerinden çıkıp hesap yerine bölük bölük gelirler" Zilzâl / 6. Ayet

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ

"Artık kim zerre ağırlığına bir iyilik yapmışsa, onu görür." Zilzâl / 7. Ayet

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

"Kim de zerre kadar bir kötülük yapmışsa, onu görür." Zilzâl / 8. Ayet

Herkesin eninde sonunda yaptıklarının karşılığını bulacağını belirten bu ayetler, bütün insanlığın paylaştığı bir gerçeği dile getirmesi bakımından özlü ve hikmet dolu ifadelerden sayılmıştır. Nitekim Hz. Peygamber de bu ayetleri, kuşatıcı anlamıyla eşsiz bir ifade olarak nitelemiştir. Ayetler, dünyada yapılan en küçük hayır veya şerhin bile kaybolmayacağını, ahiret gününde bunların insanların önüne serilip hesabının sorulacağını, karşılığının da ödül veya ceza şeklinde görüleceğini ifade eder. Nitekim Hz. Peygamber, "Bir yarım hurma veya bir güzel sözle olsun ateşten korunun!" buyruğuyla kişinin, karşılığını Allah'tan bekleyerek iyi niyetle ve insan sevgisiyle yaptığı en küçük bir hayrın dahi onu ahirette ateşten koruyabileceğine dikkat çekmiştir.

İnanmayanların dünyada yaptıkları iyiliklerin hükümsüz, ahiret hayatı bakımından faydasız olduğunu bildiren ayetler şöyle özetlenebilir;

a) İnançsızlar yaptıkları iyiliklerin karşılığını dünyada görürler ve böylece yaptıkları karşılıksız kalmamış olur.

b) Mümine de inkârcıya da yaptıkları gösterilir; Allah müminin günahlarını bağışlar, iyiliklerini ödüllendirir. Kâfirin iyi işleri reddedilir; çünkü bunları Allah rızası için yapmamıştır; böylece ortada sadece günahları kalır.

c) İnanmayanın ameli de hesaba girer, inkârına ait büyük günahından düşülür ama iyilikleri bu günahı karşılayamaz ve bu bakımdan boşa gider. Ahiret âleminin ve orada olup biteceklerin hakikat ve mahiyetini Allah Teâlâ bilir. O, kullarının ahir ve akıbetinin ne olacağını da kendi adalet ve hikmetine göre takdir ve tayin eder.

Bir bedevi Peygamber Efendimizden Zilzal suresinin “Kim zerre ağırlığında hayır işlerse onu görür, kim de zerre ağırlığında şer işlemişse onu görür” mealindeki ayeti kerimleri dinleyince hayrete düşer ve:

-Ey Allah'ın Resulü zerre ağırlığına mı? diye sormuştu Peygamber efendimize (sav).

-“Evet” buyurunca bedevinin bir anda hali değişti ve vay benim kusurlarım!... diye inlemeye başladı ve bu sözü defalarca söyleyip durdu. Sonra işittiği ayetleri tekrar ederek kalkıp gitti. Rasulullah Efendimiz onun ardından:

-“İman bu bedevinin kalbine girdi” buyurdu.

Önem vermediğimiz zerre kalbinden kusurların dahi mizanda hesap edileceği ahiret gününü düşünmek ve bunun derdiyle meşgul olmak hakiki imanın bir işaretidir.

“Ey İnsanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Ne babanın evlada, ne evladın babası namına bir şey ödeyemeyeceği günden çekinin. Bilin ki Allah'ın verdiği söz gerçektir...” (Lokman; 33)

Abese süresi 33-42 ayetleri arası

{33} Kulakları sağır eden o ses geldiğinde,

{12 nk34-36} İşte o gün kişi kardeşinden, annesinden, babasından, eşinden ve çocuklarından kaçır.

{37} O gün onlardan her birinin işi başından aşkındır.

{38} O gün birtakım yüzler parıldar;

{39} Güleçtir, müjde almıştır.

{40} Birtakım yüzler de o gün toza toprağa bürünmüş;

{41} Kapkara kesilmiştir.

{42} İşte bunlar inkârcılardır, günahkârlardır.

Kıyamet ve ahiretten bir kesitin son derece canlı bir tasvirini veren surenin bu son ayetleri, dünya hayatının geçici zevk ve tasalarını aşır varlığının anlamı, değeri, amacı ve akıbeti üzerine düşünebilme seviyesine ulaşmış her insanı sarsıcı gerçeklerle yüz yüze getirmektedir. Kıyamet gününde evrende meydana gelecek olan olaylar korkunç sesler çıkaracağı için ona 33. ayette “sâhha” adı verilmiştir. O gün geldiğinde aralarında akrabalık bağı bulunanların birbirinden kaçışının sebebi çeşitli şekillerde izah edilmiştir:

a) Kıyamet olayları herkesi dehşete düşüreceği için o ortamda insanların birbirini düşünmeleri mümkün değildir; herkes kendi başının derdine düşer;

b) Akrabalıktan doğan haklarını isteyecekleri endişesiyle insanlar birbirinden kaçır;

c) Kişi, akrabaları onun içinde bulunduğu sıkıntılı durumu görmesin diye onlardan kaçır;

d) İnsan, akrabasının içinde bulunduğu kötü durumu görmesine rağmen onlara yardım edemeyeceğini ve başlarına gelenlere engel olamayacağını bildiği için kaçır.

Bir önceki surede (Nâziât 8-9) kıyamet ve mahşerin dehşetinden dolayı bütün

kalplerin korkudan neredeyse yerinden oynayacağı, gözleri korku bürüyeceği bildirilmişti. Abese suresinin bu son ayetlerinden anlıyoruz ki inkârcı ve isyankârların korku, kaygı ve perişanlıkları devam ederken, müminlerin durumları aydınlanınca kalplerindeki korku ve kaygının yerini ferahlık ve sevinç alacak, bu sevinç yüzlerine yansıyacaktır.

Cenabı hak O gün (hesap için Allah'a) arz olunursunuz. Hiçbir sırrınız gizli kalmaz. İşte o vakit kitabı kendisine sağından verilen kimse der ki "Gelin Kitabımı Okuyun !" Çünkü ben hesabımla karşılaşacağımı biliyordum. Artık o hoşnut bir hayat içindedir yüksek bir cennettedir. Onun meyveleri sarkar (kolaylıkla devşirebilir) (onlara şöyle denir) Geçmiş günlerde yaptıklarınıza karşılık afiyetle yiyin için. (Hakka; 19-24)

"Kitabı sol tarafından verilene gelince o; Keşke der bana kitabım verilmeseydi de hesabımın ne olduğunu bilmeseydim. Keşke onunla (ölümle) her iş olup bitseydi. Malım bana hiç fayda vermedi." Hakka;25-28

Rasûlullah (sav) şöyle buyurdu; "Allah, sizin her biriniz ile tercümanlı konuşacaktır. Kişi sağ tarafına bakacak, ahirete gönderdiklerinden başka bir şey göremeyecektir. Soluna bakacak, ahirete gönderdiklerinden başka bir şey göremeyecektir. Önüne bakacak, karşısında cehennemden başka bir şey göremeyecektir. O halde artık bir hurmanın yarısı ile de olsa, kendinizi cehennem ateşinden koruyun. Bunu da bulamayan, güzel bir söz ile kendisini korusun."

Allah'a ve ahiret gününe inanan bir mümine yaraşan, ölüm gelmeden önce kendini hesaba çekmektir. Dünyayı oyun ve eğlence yeri değil, Rabbimizin rızasını kazanma yeri olarak görmektir. İslam'ın dosdoğru çizgisinden; Kur'an-ı Kerim'in rehberliğinden, Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in sünnet-i seniyyesinden asla ayrılmamaktır. Allah'ın koyduğu sınırlara titizlikle uymak, helal haram çizgisine riayet

etmektir. Fıtratı bozan davranışlardan, içki, kumar ve uyuşturuculardan, aile ve toplumu ifsat eden zina ve ahlaksızlıktan uzak durmaktır. Her amelin kaydedildiğini ve günü geldiğinde hepsinden hesaba çekeceğini unutmamaktır.

Beyyine 7. ve 8. Ayetlerde;

7. İman edip dünya ve âhiret için yararlı işler yapanlara gelince, halkın en hayırlısı da onlardır.

8. Onların Rableri katındaki ödülleri, altından ırmaklar akan, içinde devamlı kalacakları adn cennetleridir. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte bu, rabbini sayıp O'ndan korkanlar içindir.

Sonuç olarak, inkârcılar yeryüzünün en kötülere olarak uhrevî cezayı, inanıp iyi işler yapanlar ise yeryüzünün en iyileri olarak uhrevî mutluluğu hak etmişlerdir. Bu ikincilerin kavuşacakları en büyük mutluluk ise yüce Allah'ın rızasına nail olmalarıdır. Zira bir Hadis-i kutside belirtildiği üzere "Onlara gözlerin görmediği, kulakların işitmediği ve insan aklının tasavvur edemeyeceği derecede güzel bir ödül hazırlanmıştır." Bundan dolayı 8. ayette onların da Allah'a karşı hoşnutluk ve memnuniyet hissiyle dolacakları bildirilmektedir. Surenin sonunda bütün bu nimet ve lütufların, müminin yüce Rabbine karşı duyduğu derin saygı ve korkunun sonucu olduğu ifade edilmiştir.

Allah, son yolculuğumuza çıkarken imanla Kur'an la ruhumuzu teslim etmeyi nasip eylesin.

Dünya malı olsa nasıl özenin

Helal haram demez biraz kazanın

Ecel yastığına bir gün uzanın

Gel ölüm gelmeden tedarik eyle

Gece gündüz deme hakkı zikreyle.

Şeyh Bedir KARAHAN (k.s.)

ŞEYH SEYFEDDİN HAZRETLERİ

CENNET ÖZDEMİR

Şeyh Seyfeddin Hazretleri, Şh.1049/m.1639 senesinde Sirhind’de dünyaya geldi. Muhammed Masum Hazretlerinin beşinci oğludur. İlim öğrenmek yaşa geldiğinde önce Kur’ân-ı Kerim’i okuyup daha sonra babasından dini ilimleri öğrendi. Seyr u sülukunu da babasının rehberliğinde tamamladı. On bir yaşındayken evliyalığın ilk derecesi olan velâyet-i sugrâya; büluğa ermeden evvel de fenâ-i nefis ve velâyet-i kübrâ makamlarına kavuştuğu babası tarafından bildirildi. Daha sonraki yıllarda yine mürşidi olan babası tarafından irşad makamına getirildi.

Şeyh Seyfeddin Hazretleri, zahidane bir şekilde yaşamayı tercih etmiştir. Takvası ve

sünnet-i seniyyeye uymadaki gayreti ile meşhur olup “Muhyi’s-Sünne” yani “şeriatı ihya eden” lakabıyla anılmıştır.

Babası Muhammed Masum Hazretleri tarafından Babürlü Sultanı Alemgir Şah’a manevi rehberlik yapması için o zamanın saltanat merkezi olan Delhi’ye gönderildi. Delhi’ye gelince şehrin kapısında fil resimlerinin asılı olduğunu gördü ve sultana o resimler indirilip yok edilmedikçe şehre girmeyeceğini bildirdi. Resimler kaldırıldıktan sonra şehre girdi. Çünkü sevdiğini örnek almak, onun izinden gitmek bunu gerektirirdi. Hz. Peygamber Efendimiz (sav) İslam’ın ilk dönemlerinde, ne suretle olursa olsun

resimli eşya kullanılmasını yasaklamıştı. Şirkle mücadele etmek için bu gerekliydi.

Alemgir Şah'ın şehzadesi Muhammed Azam, sohbet için Şeyh Seyfeddin Hazretlerinin tekkesine gelmiştir. Fakat izdiham sebebiyle sohbet meclisine girmekte sıkıntı çekmiştir. Hatta kapıdan içeri girerken başından sarığı düşmüş ve kaftanı kenara takılıp yırtılmıştır. Şehzade, sohbetten sonra babasının yanına dönünce izdihamdan, halkın arzu ve iştihakından bahsetmiştir. Bunun üzerine Sultan çok sevinip kendi zamanında böyle bir şeyh bulunduğu için Allah'a şükretmiştir.

Şeyh Seyfeddin Hazretlerini tavsif edenler, onun şevket ve heybet sahibi bir zat olduğunu; hatta sultan ve emirlerin huzurunda tam bir edeple ayakta bekleyip oturmaya cesaret edemediklerini belirtmişlerdir. Muhammed Masum Hazretleri'nin, bu oğluna özel bir ilgi gösterdiği ve şöyle dediği nakledilir: "Her ne vakit bu oğlumun mübarek yüzünü görsem, Hazret-i Süleyman'ın şanı hakkında olan şu mealdeki ayet-i kerime kalbime geliyor. "Ve şüphesiz ki ona huzurumuzda bir yakınlık ve akıbet güzelliği vardır."

Nakşibendi yolunun önde gelen şeyhlerinden olan Şeyh Seyfeddin Hazretleri, bu tarikatın irşad geleneğini devam ettirerek çok sayıda mürid yetiştiren, yaşadığı devre ve sonrasına büyük tesirleri olan bir mutasavvıftır. Gerek sohbetleriyle gerekse de mektuplarıyla her tabakadan insanı irşad ederek Hindistan'da İslamiyet'in yayılmasında ve maneviyatın kökleşmesinde büyük hizmetleri olmuştur.

Şeyh Seyfeddin Hazretleri, yazdığı mektuplarla dedesi İmam-ı Rabbani Hazretlerinin ve babası Muhammed Masum Hazretlerinin eserlerindeki anlaşılması güç ifadeleri izah etmiş ve onların seyr u sülûk usulü hakkında detaylı bilgiler vermiştir. Böylece Nakşibendi yoluna büyük bir hizmette bulunmuştur. Bilinen müstakil bir

eseri yoktur. Bunun yerine kendisine intisap edenleri irşad ile meşgul olmuştur. Müridlerine yol göstermek için yazmış olduğu mektupları, halifelerinden biri olan oğlu Muhammed Azam tarafından bir araya getirilmiş ve "Mektûbât-ı Hâce Seyfeddin" adı ile basılmıştır.

Şeyh Seyfeddin Hazretleri, Delhi'deki görevini tamamlayıp Sirhind'e döndükten sonra babasının hizmetinden hiç ayrılmamıştır. Babasının vefatından sonra kabri üzerine büyük bir türbe yaptırmıştır. Bu türbenin yapımında padişahın kız kardeşi olan Ruşenârâ Begüm maddi destekte bulunmuştur. Hazret, her sene babasının vefat yıl dönümünde Kur'an-ı Kerim okunması, fakirlere ve dervişlere yemek dağıtılması gibi yapılacak hayır ve hasenatı büyük bir şevkle bizzat tertip etmiştir. Babasının vefatından sonra, halifesi olarak yapılması gereken vazifeleri yerine getirmiştir. Padişahla tekrar görüşüp Sirhind'e dönmüş ve burada validesinin hizmetiyle meşgul olmuştur. Dedesi ve babasının yolunu devam ettirecek insanları doğru yola davet etmiştir.

Dedesi İmam-ı Rabbani Hazretlerine hürmet ve muhabbetle bağlıydı. Geceleri, تنها vakitlerde dedesinin kabrini ziyarete gittiği, burada tevazu dolu ifadelerle kendisini dedesinin dergahının kölelerinin en aşağısı olarak gördüğü ve onun ruhaniyetinden gelecek feyzlere muhtaç olduğu bildiren beytler okuduğu nakledilmektedir.

Tasavvuf tarihi boyunca mutasavvıf âlimler, uzak beldelerdeki müridlerine, onlara manevi rehberlik yapmak, rüyalarının tabirlerini bildirmek, müşküllerini gidermek ve gayretlerini arttırmak gibi maksatlarla mektup yazmışlardır. Şeyh Seyfeddin Hazretleri de bu maksatlarla şeyhlere, müridlere, oğullarına, ilim ehline, devlet adamlarına ve hanedan mensuplarına mektuplar yazmıştır.

Halvet; yalnızlık, sevgiliyle baş başa kalma manalarına gelen Arapça bir kelimedir.

Tasavvufta ise şeyhin, zihnini toparlaması ve devamlı zikirle meşgul olması için müridini, dış dünyadan soyutlanmış bir yerde belli bir müddet için yalnız bırakmasıdır. Halvet; Allah ile gizlice konuşmak, kalbi yanlış inançlardan ve kötü huylardan temizlemek, kurtarmak olarak da tanımlanmıştır. Halvetin ana gayesi, kulun Allah'tan başka her şeyin düşüncesinden uzaklaşmasını sağlamaktır. Halvete çekilen sufünün, zihnini meşgul eden şeyleri terk ederek devamlı Allah'ı zikretmesi ve kötü düşüncelerin kalbine girmesine fırsat vermemesi lazımdır. Bir kimse, insanlardan uzaklaşıp ömrü boyunca yalnız kalsa; fakat kalbi masiva ile meşgul olsa, onun halvette olduğu söylenemez.

Şeyh Seyfeddin Hazretlerinin manevi terbiye usulüne göre müride halvet hali de lazımdır. Fakat bu halvet, insanlardan uzak kalarak bir kenara çekilmek şeklinde olmamalı. Çünkü bu, Nakşibendi tarikatına uygun değildir. Kişiye lazım olan "halvet der-encümen" olarak tabir edilen halk içinde yalnız olma halidir. Bedenen halkla, kalben ise onlardan uzak olup devamlı Allah ile beraber olmalıdır. Bu hal kişinin günlük hayatında her an uyması gereken bir prensiptir. Kişi, başlangıçta bu halin hâsıl olması için kendini zorlamalıdır. Zamanla bu hal onun sıfatı olur.

Tasavvufta sohbetin önemli bir yeri vardır. Mürid, müşşidinin huzurunda onun sohbet ve nasihatlerinin tesiriyle zamanla yetişerek kemale erer. Müşşidin sohbetiyle

müridin gönül dünyası zenginleşir ve ilmi seviyesi yükselir. Sohbetin edeplerini gözetken mürid, müşşidinden hem ilmi hem manevi olarak faydalanır. Müşşid, sohbetin edeplerine uyan müridleri hiç zikre katılmasalar dahi teveccüh yoluyla kemale erdirebileceğini ve daha yolun başındayken bu müridlerin kalplerinin zikre başlayacağını ifade eder.

Şeyh Seyfeddin Hazretleri, Nakşibendi yolunda müridin ilerleyerek yüksek makamlara çıkmasında en büyük yardımcının müşşidin sohbeti olduğunu belirtir. Diğer tarikatlarda müridin senelerce sıkıntılar çekerek elde edebilecekleri manevi ilerlemeye, Nakşibendi tarikatında müşşidin ilk sohbetinde kavuşulduğunu ifade eder.

Tasavvuf, insanı Allah'ı aşk derecesinde sevmeye kavuşturan yoldur. Mutasavvıflar muhabbet ehli zatlardır. Hakiki muhabbete kavuşan insan Cenab-ı Allah'tan başka her şeyi yok hükmünde görerek fenafillaha kavuşur. Şeyh Seyfeddin Hazretleri, mektuplarında tasavvufun temeli olarak nitelendirdiği muhabbete dikkat çekmiştir. Mürid, hakiki manada Allah sevgisine kavuşmak için müşşidine muhabbet bağıyla sınımsız bağlanmalıdır. Mürid bu muhabbet bağı sayesinde müşşidiyle manevi birliktelik haline kavuşur. Müşşid-i kamille olan bu birliktelik ise matluba kavuşma yolunda müridin en büyük yardımcılarındanır.

Sevr u sülûkta müridin ilerlemesi müşşidine olan muhabbetine bağlıdır. Mürid, müşşidinden uzakta dahi olsa kuvvetli muhabbeti varsa şeyhiyle arasında manevi birliktelik olur.

Şeyh Seyfeddin Hazretleri, rüyaların, onu gören kişiye verilmiş müjdelere olduğunu söyler. Kişinin, yolundaki gayret ve yeteneklerinden haberler verir. Fakat rüyalara tam olarak itibar etmemek gerektiğini belirtir. Ona göre asıl güvenilmesi gerekenler "yakaza" halindeyken yani uyanırken zuhur eden marifetlerdir. Bu kanaatini şu beyitle

ifade etmektedir: “ Güneşin kölesiyim, bunun için hep güneşten bahsederim Ne geceyim, ne de geceye tapınırım ki rüyadakini anlatayım”. Hazret, müridlerinin kendisine mektup yazarak haber verdikleri rüyaları tabir etmiştir.

Şeyh Seyfeddin Hazretleri, müridlerin hallerini iki kısma ayırır. Birinci kısım urûc halindedir. Hakk’tan başkasına yüz çevirmişlerdir. Bunun için halktan uzaklaşırlar. Bunlar halvet ve uzlet ehlidir. İkinci kısım ise nüzûl halindedir. İnsanları irşad edip kemale erdirmek için halkın içine girmişlerdir. Hazret, birinci kısımdakilerin halinin zayıf olduğunu, ikinci kısımdakilerin ise güçlü olduğunu bildirmektedir. Çünkü ikinci kısımdakiler için halkla beraber olmak, Allah’ın zuhur ve tecellilerini görmeye mani değildir. Bu iki grubun hallerinin birbirleriyle kıyas bile edilemeyeceğini, ikinci kısımdakilerin çok yüksek halde olduğunu ifade etmektedir. Hazret, urûcu çok olanın nüzûlünün de o derece çok olacağını ve irşadının kuvvetli olacağını belirtmektedir.

Şeyh Seyfeddin Hazretleri bir mektubunda müridin dünyaya düşkün olmayıp Allah’a itaat yoluna sarılması gerektiğini vurgular ve bunu şu sözlerle ifade eder: “Çok eski bir düşman olan bu alçak dünya,

ister dostu ister düşmanı olsun, hiç kimseyi bir halde bırakmaz. Akıllı o kimsedir ki şu birkaç günlük ömründe Cenab-ı Allah’a kulluk ederek, ahiret yolunu tutar”.

Mübarek zat Şeyh Hazretleri nasıl ilmettiyse öyle yaşamış. Zikri daim fikri kavi halleri gönüller fethetmiş. Çevresi ve bilhassa devrin hükümdarı tarafından çok hürmet görmüş. Arzuladığı sevgiliye kavuşmak kırk yedi yaşında nasip olmuş. “Hey hey! sûtûn-i din üftâd” (Eyvah eyvah! Dinin direği yıkıldı!) mısrasıyla vefatına tarih düşülmüştür.

25 Nisan 1685 (20 Cemaziyelevvel 1096) tarihinde vefat etmiş, Sirhind’de dedesi İmam-ı Rabbani’nin kabrinin güney tarafında, vefatından önce vasiyet ettiği yere defnolunmuştur.

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

“İnna lillahi ve inna ileyhi raciun”

“Allah’tan geldik yine O’na döneceğiz”

KAYNAKÇA

- 1.Cebecioğlu, Ethem. Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü
- 2.Fârûkî, Muhammed Ma’sûm. Mektûbât-ı Ma’sûmiyye
- 3.Fârûkî, Seyfeddin. Mektûbât-ı Hâce Seyfeddin (drl. Muhammed A’zam)
- 4.Sirhindî, Ahmed. Mektûbât-ı İmâm-ı Rabbânî, c. II-III
- 4.Yüksel, Hasan Avni. Türk-İslâm Tasavvuf Geleneğinde Rüya
- 5.Çoşkun, Ahmet Cüneyt. Seyfeddin Farukî’nin Hayatı ve Tasavvufi Görüşleri Yüksek Lisans Tezi

İNSAN İNSANIN GÖNLÜNDE DEMLENİR

ÖZLEM YILDIRIM

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

‘İnsan insanın misafiridir.
Sözünde dinlenir, gönlünde demlenir.’
Cahit ZARİFOĞLU

Tasavvuf, insanın hem içsel yolculuğunu hem de sosyal hayatını derinleştiren bir anlayıştır. “İnsan insanın gönlünde demlenir” ifadesi, tasavvuf büyüklerinin insanın içindeki manevi etkileşimi arttırdığını vurgular. Bu yazı, Reşahat Aynü’l-Hayat adlı eserden alıntılarla tasavvufun temel ilkelerini ve büyük şahsiyetlerin öğretilerini ele alır. Tasavvuf büyüklerinin hayatı ve öğretileri, bugüne de ışık tutar. İşte bu yazı, onların hikmet dolu yaşamlarından bazı kesitleri ve öğretilerini paylaşarak bize yol göstermektedir. Onların hikmetli sözleri, günümüz insanı için de derin dersler içermektedir. İnsan, hem Hakk’a hem halka karşı sorumludur. Tasavvuf süreci ilerleyenler için rehber bir kitap olan Reşahat, manevi hayatı inceliklerini öğrenmek isteyen herkese hitap eder.

Reşahat Aynü’l-Hayat (Can Damlları), Mevlana Ali bin Hüseyin Es-Safi tarafından yazılmış ve tasavvuf dünyasının önemli eserleri arasında yer almıştır. Bu eser, Nakşibendi tarikatının büyüklerinin hayatlarını, öğretilerini ve hikmetlerini bir araya getirir. Necip Fazıl Kısakürek tarafından sadeleştirilmiş eser, 15. yüzyılda kaleme alınmış ve bugün de tasavvuf yolunda ilerlemek isteyenlere rehberlik etmektedir.

SEYYİD ATA (Ahmed)

Zengi Ata; -“Ahmed’in seyyidliği ve ilmi, yolunda engel oldu. Beni gördüğü gün kendimi ona belirttiğim halde kabul etmedi. Gönlünden, bir seyyid ve âlim kişinin bir sığır güdücüsüne bağlanamayacağına dair fikirler geçti. O yüzden de yolda kaldı. Fakat mademki sen şefaata ediyorsun, suçundan geçtim; inşallah hâli düzelir.”

Zengi Ata, seher vaktinde dışarı çıkıp, yol üzerinde siyah bir şeyin yattığını gördü. Ayaklarını kaldırıp Seyyid Atâ’nın göğsüne bastı. Seyyid Atâ, hemen şeyhinin mübarek ayaklarını öpüp, yüzünü, gözünü ayaklarına sürmeye başladı.

Zengi Ata; -“Artık ayağa kalkabilirsin, Ahmed! Bu küçüklük seni bir anda büyütmeye yetti!” (Es-Safi, Reşahat Aynü’l-Hayat, s. 22-23.)

(Zengi Ata, manevi açıdan muhafaza edilmesi için Ahmed’e şefaata etmiştir. Ahmed’in büyüklüğünü kırarak ona tevazuyu öğretmiştir. Bu hikâyeye, tasavvufun gidişatında tevazunun ve şeyhe bağlılığın yoğunluğunu vurgular.)

ABDÜLHALİK GUÇDEVANİ

Abdulhâlik Guçdevânî Hazretlerinin; tarikat edep ve ölçülerine ait bir vasiyetnameleri vardır ki, manevî oğulları Hoca Evliya-yı Kebir için yazmışlardır. Bu vasiyetname, tasavvuf ve ledün ilmi irfanının en ince hikmetlerini toplayıcı ve yolun ana hedeflerini göstericidir.

Bu pek meşhur vasiyetnameden birkaç nokta; "Vasiyet ederim sana ey oğul ki, bütün hallerinde ilim, edep ve takva üzerinde olasin! Geçmişlerin eserlerini oku ve sünnet ve cemaat yolundan git! Fıkıh ve hadis öğren ve cahil sofilerden bucak bucak kaç! Namazlarını mutlaka cemaatle kıl! Şöhret peşinde gezme! Şöhrette afet vardır. Makamlarda da gözün olmasın; daima kendini aşağılarda tut! Mahkeme ilanlarına adını yazdırma ve mahkemelerde bulunma! Kimseye kefil olma! Halkın vasiyetlerine karşma! Padişah ve şehzadelerle düşüp kalkma! Güzel sese fazla kapılma ki ruhu karartır ve sonunda nifak doğurur. Böyleyken güzel sesi de inkâr etme; ona bağlı olanlar çoktur. Az ye, az konuş, az uyu! Helal ye, şüpheli işlerden çekin. Çok gülme; hele kahkahayla gülmemeye çok dikkat et! Gülmek kalbi öldürür. Herkese şefkat gözüyle bak ve kimseyi hakir görme! Halkla didişme, kimse-den bir şey isteme ve kimseye hizmet teklif etme! Şeyhlere mal ve canla hizmet et ve onların halini asla kınama! Onları kınayanlar felah bulmaz. Dünyaya ve dünya ehline gürur bağlama! İşin halis, duan yalvarıcı, yoldaşın derviş, sermayen din ilmi, evin mes-cid ve yakının Allah olsun." (Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s. 29-32).

(İlme, edebe ve takvaya sarılmayı. Şöhretten ve boş konuşmalardan uzak durma-

yı, dünyanın cazibesine kapılmadan helal lokma yemeyi ve şüpheli işlerden sakınmayı vurgulamıştır.)

Düsturlarından bazıları;

- Huş der-dem:
- Anlamı: Her nefeste Allah'ı hatırlamak.
- Açıklama: Bu kavram, insanın her an Allah ile bağlantıda olması gerektiğini ifade eder. Zikrin sürekliliği ve manevi farkındalık vurgulanır.
- Halvet der-encümen:
- Anlamı: Topluluk içinde yalnızlık.
- Açıklama: İnsan, kalbi ve ruhu ile Allah'a bağlı kalırken, bedenlen halkın arasında olabilir. Bu kavram, dış dünyada insanlarla iletişim kurarken iç dünyada Hakk'a bağlı kalmayı öğretir.
- Nigah Daşt:
- Anlamı: Zihni ve kalbi kontrol altında tutmak.
- Açıklama: Kişinin, zihnine yabancı veya Allah'tan uzaklaştırıcı düşüncelerin girmesini engellemesi gerektiğini ifade eder. Zihinsel disiplinin öneme vurgu yapar.
- Yad-ı Daşt:
- Anlamı: Her an Allah'ı hatırlamak.
- Açıklama: Hem fiziksel hem de ruhsal olarak sürekli Allah'a odaklanmayı içerir. Bu kavram, vicdan ve kalbin uyanık tutulmasını önerir.
- Vukuf-u Zamani:
- Anlamı: Her an kendi durumunun farkında olmak.
- Açıklama: Kişinin, her an kendisini değerlendirmesi ve içinde bulunduğu hâlin şükür mü yoksa tövbe gerektirip gerektirmediğini anlaması gerektiğini ifade eder.

(Bu kavramlar, tasavvuf yolunda ilerleyen bireylerin manevi disiplinini güçlendiren rehber ilkelerdir.)

HOCA MAHMUD ENCİR FAGNEVİ

Bir gün Hoca Mahmud Hazretlerine soruyorlar:

- Açık zikri ne niyetle ediyorsunuz?
- Uyuyanlar uyanсын, gafiller işitsin ve Hak yoluna, şeriat ve tarikat hedefine yönel-sinler diye." (Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s. 45.)

(Manevi yolculukta zikir, hem kişisel hem toplumsal uyanış için bir araçtır)

HOCA ALİ RAHMİTENİ

Rükneddin Alâüddevle Semnânî (ra), Azîzân hazretleri ile muasır olup mektuplaş-ırlardı. Bir defasında Rükneddin'in bir kim-se gönderip, yazdığı suâllerinin cevâbını istediğini söyler.

Suâllerinden birisi şöyle idi: "Biz, gelenlere her hizmeti yaptığımız hâlde, gelenler size gelir. Biz, mükellef sofralar, çeşit çeşit yemekler ikram ettiğimiz hâlde, sizde böyle bir şey yokken, gene de insanlar sizden razı ve bizden değillerdir. Bunun sebebi nedir?"

Cevap: "Minnet karşılığı yâni yaptığı iyiliği başa kakarak hizmet edenler çoktur. Hizmetini minnet yâni nîmet bilip şükreden azdır. Hizmetinizi minnet yâni nîmet bilerek çalışınız. O zaman şikâyetçiniz olmaz."

İkinci suâli: "Duyduğumuza göre, sizi Hızır aleyhisselâm terbiye etmiş; bu nasıl olmuştur?"

Cevap: "Allahü teâlânın zâtına âşık, öyle kulları vardır ki, Hızır da onlara âşıktır." (Reşahat, s. 47)

«Allah bir gecede mü'min kulunun gönlüne 360 kere nazar eder» dediklerinin manası şudur ki, kalbin vücuda 360 penceresi vardır; kalbe giren 360 damarın açtığı pencereler. Gönül zikirle kaynayınca Allah'ın has nazarı ona yönelir ve doğan feyiz bu 360 koldan bütün vücuda yayılır. Böyle olunca da her uzuv, kendi haline göre ibadetini eder ve onlardan gelen ibadet nuru kalbe öyle bir feyz eriştirir ki, rahmet nazarı işte budur.

İki halde kendinizi sakının: Söz söylerken ve yemek yerken.

Bir gün Hızır, Hoca Abdülhâlik Güçdüvânî Hazretlerinin huzuruna gelmişti. Hoca Hazretleri evlerinden iki arpa ekmeği getirip Hızır'a takdim ettiler. Hızır yemedi. Hoca, yemelerini, ekmeğin helâl kazanıldığını söyledi. Hızır şu cevabı verdi: Evet, bu ekmeğin helâl; fakat hamurunu yoğuran taharetsiz. Yiyemeyiz!

Müride, gayeye ulaşmak için çok riyazet (az yemek, az konuşmak, az uyumak) ve meşakkat gerek. Fakat bir yol vardır ki ruhu doğru edicidir. O da, kalbini Allah'a vermiş olanların gönlünü kazanmak. Zira onların kalbi Allah'ın nazar noktasıdır.

Duanızı öyle bir delil vasıtasıyla edin ki, onunla günah işlemiş olmayasınız! Delil, Allah dostudur. Onlara tevazu ve sevgi gösterin ki, sizin için dua etsinler." (Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s. 47-50.)

"(Hizmeti minnet bilinciyle yapmayı öğütlemiş, Allah dostlarının gönlünü kazanmanın manevi yücelişteki yerini vurgulamıştır. Ayrıca gönlün Allah'ın nazar ettiği bir mekân olduğunu ifade etmiş. Şüpheli şeylerden uzak durmayı vurgulamış. Hizmet ve gönül kazanma, manevi olgunluğun temelidir. Gönül, Allah'ın nuru ile dolması gereken bir mekândır.)

SEYYİD EMİR KÜLÂL

"Seyyid Emîr Külâl delikanlılığında güreşe meraklıymış. Kendisinin güreşini seyretmek için de çok kişi toplanır ve mücadeleyi merakla takip edermiş. Bir gün seyircilerden biri, kendisini şeriattan yana sayarak şöyle bir düşünceye dalmış:

Peygamber neslinden gelen bir seyyid nasıl olup da güreş tutuyor ve bid'at sayılabilecek ciddiyetsiz bir işe kapılabiliyor? O anda bu fikrin sahibini uyku basmış. Adam rüyasında görmüş ki, kıyamet kopmakta ve kendisi bir çamurun içinde çırpınmakta. Bir de bakmış, Emîr Külâl Hazretleri, karşısında. Keskin adaleli kollarını uzatıyor ve bir çekişte kendisini çamurdan çekip çıkarıyor. Adam uyanmış ve güreş esnasında Seyyid Emîr Külâl'in kendisine baktığını görmüş. Seyyid Emîr Külâl uzaktan kendisine hitap etmiş:

"İşte biz güreşi, senin gibileri çamurdan çekip kurtarmak için tutuyoruz!"

Yine bir gün, bu defa Hoca Mehmed Baba Semmâsî Hazretleri, güreş meydanının-

da. Bir kenara çekilmişler, güreşçileri seyrediyorlar. Yanlarındaki müridlerden birkaçı, bu hali garip bulmuşlar ve Hoca Hazretlerinin bu değersiz manzaraya nasıl olup da dikkat sarf ettiklerini hayretle karşılamışlar. Hoca Hazretleri kalplerden geçen bu hisleri keşfetmiş ve şu cevabı vermiş :

"Bu dövüş meydanında bir er vardır ki, nice erler onun nazarı ve sohbeti bereketiyle kemale ulaşacaktır. Benim bakışım onadır. Onu avlamak muradındayım."

Ve uzaktan, derin derin, Seyyid Emîr Külâl Hazretlerine nazar etmişler. Emîr bu bakışı görmüş ve onun da gözleri Hoca Semmâsî Hazretlerinde dona kalmış. Emîr'in ciğerine işleyen bu nazarın arkasından, Hoca, müridleriyle beraber çekilip gitmiş. Fakat Seyyid Emîr Külâl, kalbini Mehmed Baba Semmâsî'ye kaptırmış vaziyette. Kendisinde artık ne fikir, ne irade, ne arzu. Güreşi bırakıp Hocanın arkasına düşmüş ve nefes nefese kapısını çalarak eteğine yapışmış. Ondan sonra Seyyid Emîr Külâl'i çarşı, pazar ve güreş yerinde gören olmamış.

Seyyid Emîr Külâl, Hoca Mehmed Baba'nın terbiyesinde 20 yıl kalıyor ve bu zaman boyunca mürşidine can ve başla hizmetten geri kalmıyor. Haftada iki gün, Suhârî ile Semmâsî arası 5 fersahlık mesafeyi yaya aşarak mürşidinin sohbetine koşuyor. Seyyid Emîr Hazretleri «Hacegân» yolunda o türlü çalışıyor ki, kimse onun hâleden bir şey sezinleyemiyor ve o, tam bir gizlilik perdesi arkasında, kemâl merdiveninin son

SOHBETİNİ DİNLEYEN YANINDAN AYRILMAK İSTEMİYORDU

Ali Ramiteni Hazretleri
Silsile-i Aliyye

basamaklarına kadar yükseliyor.” (Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s. 58-59.)

(Gençliğinde güreşi olan merakı, bazı insanlar tarafından eleştirilmiş olsa da, Emir Külâl bu ilgiyle insanların gönlünü kazanmıştır. Bu yaşantı, Her şeyin dışardan görüldüğü gibi olmadığını, şeyhlerin her yaptığında hikmet olduğunu, yapılan şeyde niyetin önemli olduğunu bize gösterir. Farklı yollarla insanları hak yoluna çağırabileceğimizi vurguluyor.)

MEVLÂNÂ HÜSAMEDDİN BUHARİ

Hoca Ubeydullah Hazretleri anlatıyor; “Mirza Uluğ Bey kendilerine Buhara kadılığını teklif edip zorla o makamı vermişlerdi. Mahkemede oturup dâvalara bakarken bir bölük tarikat isteklisi de yer alır ve Mevlânâ'ya yönelip bâtın feyzini aktarmaya bakarlardı. Ben de o mahkemede hazır bulunurdum, öyle bir yerde otururdum ki, kendileri beni görmez, ben kendilerini görürdüm. Bunca çetin mesele ve dış dünya derdi arasında, bâtınlarının «Hâcegân» yolunu bir an için bile unuttuğunu, gaflete düştüğünü görmedim. Kendi nispet ve hâllerini gizlemekte ve dışlarını halka verirken içlerini Hakka inhisar ettirmekte müstesna

bir kuvvet sahibiydiler. Türlü perdeler ve kılıklar arkasında gizledikleri hâlleri, değme vesilelerle dışarıya vermemek irade ve şuuru, kendilerinde hâkim melekeydi.” Nice defa demişlerdi ki : «Bâtın hâllerini gizlemek için ilim ehli suretine bürünüp dış perdeden konuşmak en elverişli usuldür.»” (Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s.63)

(İç dünyasını Hakk'a, dış dünyasını halka yöneltmek esastır.)

HOCA BHAEDDİN NAKŞİBEND

Bir gün Emîr Hazretlerinin meclisinde müridlerden ileri derecede birkaç kişi, Şâh-ı Nakşibend'in açık zikirde meclislerini terk etmelerinden acı bir dille bahsettiler ve Hocayı suçlamaya kalkıştılar. Emîr Hazretleri bu ithamları dinledi ve cevapsız bıraktı. Bir gün müridlerden beş yüz kişi kadar bir topluluk Suhar köyünde bir mescit inşasıyla uğraşırken Emîr Hazretleri boş bir anda onlara şöyle hitap etti:

— Siz, oğlum Bahaeddin hakkında kötü bir zanna düşmüş ve onu kusurlu görmüş bulunuyorsunuz. Bahaeddin'i anlayamaktan doğuyor bu haliniz. Onun üzerinde Allah'ın hususî bir nazarı vardır. Kulların hali de işte Allah'ın bu nazarına bağlıdır. Benim

ona nazarım ise kendi irademle değildir. Bu sözlerden sonra Emîr Külâl, biraz ileride kerpiç taşımakla meşgul olan Hoca Hazretlerini yanına çağırıp dediler:

— Oğlum Bahaeddin! Hoca Mehmed Baba Semmâsî'nin sana ait mübarek nefeslerini yerine getirdim. Semmâsî Hazretleri beni nasıl terbiye ettilerse benim de seni öyle terbiye etmemi emir buyurmuşlardı. Ben de öyle ettim. Bundan böyle sana benden icazet. Marifet kokusu burnuna hangi istikametten erişirse oraya yönel ve dilediğini istel!"(Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s. 74-75.)

(Şeyhlerin müritlerine olan sevgisinin kendi iradesinde olmadığını vurgulamıştır. Dervişlerin hallerini eleştirmenin doğru olmadığını bazı hallerin irade dışında olduğu vurgulamıştır.)

HOCA MUHAMMED PÂRİSA

Hoca Ubeydullah Hazretleri:

-Eskilerin büyüklerinden bir topluluk vardı ki, meclislerinde lisana muhtaç olmaksızın birbirinin hallerini okurlardı, işte onlara esrarlı oğullarındaki misalin sıfatı verilmişti. Kâinatın Efendisi zuhur ve İslam tahakkuk ettikten sonra bu sıfatla belirenlere veysî demişlerdir."(Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s.79-80)

(Manevi hallerin dilden ziyade kalp yoluyla anlaşılabilceğini belirtir. Kalbin Allah'a bağlanmasını ve bu bağın sürekliliğini önemser)

MEVLÂNÂ YAKUP ÇERHİ

Mevlânâ Yakup Çerhi anlatıyor;

-Hoca Bahaeddin Hazretlerinin hizmetine girmeden kendilerine karşı büyük muhabbet ve incizab beslemekteydim. Buhara'nın din âlimlerinden icazet aldıktan sonra tam memleketime hareket edeceğim zaman huzurlarına vardım ve «Beni hatırdan çıkarmayınız!» diye kendilerine yalvardım.

Hoca Bahaeddin Hazretleri; -«Tam gideceğin zamanda mı bana geliyorsun?»

Mevlânâ Yakup Çerhi; -«Öyle oldu. Gönüm iştiyakınızla dolu.»

Hoca Bahaeddin Hazretleri; -«Bu iştiyak ne yüzden geliyor?»

Mevlânâ Yakup Çerhi; -«Ulu kişisiniz ve herkesin makbulüsünüz!»

Hoca Bahaeddin Hazretleri; -«Bu sebep yeterli değil; daha üstün bir şey bulman lâzım. Halkın beni kabulü şeytanî olabilir.»

Mevlânâ Yakup Çerhi; -«Sahih ve emin bir hadîstir ki, Allah bir kulunu dost edinince onun sevgisini gönüllere düşürür!»

Tebessüm ettiler ve buyurdular: «Biz azizlerdeniz (azizan). Bu söz üzerine kendimden geçer gibi oldum. Zira bir ay kadar evvel gördüğüm bir rüyada bana «Azizânın müridi ol!» demişlerdi. Rüyayı unutmuştum. Hoca Hazretleri «Azizan kelimesini kullanınca hatırladım ve büsbütün kendilerine bağlandım. Tekrar «Beni hatırdan çıkarmayınız!» diye yalvardım. Dediler ki : «Bir gün Azizândan böyle bir istekte bulunmuşlar. Onlar da, bir şeyin hatırdan kalması için bir vasıtaya ihtiyaç bulunduğunu söylemişler ve hatırlamaya vesile olacak bir şey istemişler.» Bu sözü söyledikten sonra bana mübarek takkelerini hediye ettiler. Ve dediler: «Senin bana verecek bir şeyin yok! Bari şu takkeyi al da ona her göz ve el atışında bizi hatırla ve yanında bul!» Ayrıca tembih ettiler : «Bu seferde Mevlânâ Tacüddin Deştgülegî'yi bulmaya gayret et! O, Allah'ın evliyasındandır!»" (Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat,s.90-91)

"Mevlânâ Yakup Çerhî bizzat anlatıyor:

-Hoca Bahaeddin Hazretlerini yol üstünde beni beklemekte buldum. Bendelerine ihsanda bulundular. Namazdan sonra bu fakirle sohbet ettiler. Heybeti öyle sarmıştı ki beni, hiç bir karşılık vermeğe mecalim kalmamıştı. O anda buyurdular: «İlim iki kısımdır. Biri kalb ilmidir ve bu ilim en yararlı olanıdır. Bu ilmi Resuller ve Nebiler talim eder. Edebî lisan ilmidir. Bu ilim de Allah'ın insanoğluna hüccetidir. Ümit ederim ki,

bâtın ilminden sana bir pay erişsin.» Ve ilâve ettiler : «Sıdk ehliyle düşüp kalk ve onlarla halleş! Yalnız bunlarla düşüp kalkman ve halleşmen sıdk ile olsun. Zira bunlar kalb casuslarıdır, kalbinize girerler ve himmetinize göz atarlar. Biz kendimizden, kendi kararımızla kimseyi kabul edemeyiz. Aldığımız emir bunu gerektirir. Görelim, bu gece bize ne işaret buyrulur? Eğer seni kabul ederlerse biz de kabul ederiz.» ömrümde o geceki kadar çetin bir dem geçirmedim.(Reşahat, s.92).

Öyle bir demdir ki, o vakit, onda Allah dostlarının isteği istek, reddi de reddir ve iradelerinin oku daima hedefini bulucudur. Lâkin bu keyfiyet üstün evliyaya mahsus olup herkese müyesser olmadığı gibi, bu sırra mazhar olanlar da her zaman bulunmaz. Bu hususta, şahit ve delil makamında bir hadîs vardır. Anlayış sahiplerine düşen borç, gönül ehline yapışmayı saadet bilmek ve gerçek yönelişe mürşide dönüp kalbini feyz mecrası olmaya müsait hale getirmek ve ilâhî lütfu gözlemektir. Bu kemal derecesinin meydana gelmesi için lâzım gelen iki şarttan biri, müridin yöneliş ve dileyişindeki kıymet, öbürü de mürşidin vakte hâkim ve sahip oluşundaki kuvvettir. İşte bu yüzden ki, Şâh-ı Nakşibend hazretleri, müridin kabulünde o vaktin mâna ve ifadesini başlıca şart olarak belirtmişlerdir.”(Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s.94)

(Sıdk (samimiyet) ve şuur merkezli bir manevi anlayış geliştirir.)

HOCA ALÂEDDİN GUCDEVANİ

“Vecd ve istiğrakları o derece ki, söz söylerken bile kendilerinden geçtikleri vâki. Hoca Ubeydullah Hazretlerinin tespitlerine göre bu dâvada onun kadar uğraşan tasavvuf ve hakikat yolunda emek sarf eden az kimse görülmüştür.” (Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s.96)

Hoca Ubeydullah Hazretleri :

-Hoca Alâeddin bana dedi ki : «Sana talim ettiğimiz şeyler üzerinde çalış ve çalışmayı asla bırakma! Çalışmadan ele geçen şeylerin devam ve bekası olmaz!» Kaderde olan zuhur eder diye müride çalışmayı terk etmek doğru değildir. Müride, her şeyi Allah'ın iradesine bağlamak ve ısmarlamak şart olduğu gibi çalışmak da, yerinde en kıymetli şarttır. Çalışmayı bırakmak sadece delâlet ve hüsrandır. Allah'ın ancak çalışana verdiği hakkındaki âyete dayanarak çalışmayı kadere bağlanmaya tercih edenler haklıdır; yerinde çalışma, teslimiyetin üstündedir. Şu kadar ki teslimiyet ve kadere bağlanmayı çalışmaya takdim edenler de haklıdır.”(Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat,s.98)

(Çalışmaya büyük önem verir, tevekkül ve çabanın birlikte olması gerektiğini söyler. Teslimiyet ile çalışmanın birleşmesi gerektiğini anlatır.)

HOCA ALAEDDİN ATTAR

Hoca Bahaeddin Hazretleri, meclislerinde Alâeddin Attâr Hazretlerini yanı başlarında otururlar ve sık sık kendisine yönelirmiş. Bu halin sebebinin soranlara demişler ki:

-Onu, kurt kapmasın diye yanı başımda oturtuyorum! Zira nefis daima pusuda ve fırsat kollama tavrındadır. Benim için dem onun haline yönelişim, kendisini mazhar kılmak içindir. Ben onu hatıra getirdiğçe Kabe'yi hatırlamış oluyorum. Keremimin evinde olan Kereme mazhar olur. Allah dostlarına hizmetin ve hizmet yoluyla gönle girmenin faydası budur.”(Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, 109-110)

Kendileri anlatıyor:

Meolânâ Hüsameddin Buhari Hazretleri

Meğer topyekûn ömrümüzü
bu tarikate sarfetmeliymişiz.
Yazık ki, onu kaybetmişiz.

Reşahat

-Hoca Bahaeddin Hazretlerine yeni kapıldığı demlerde bana biri sordu : «Gönül sence ne keyfiyettedir?» Ona dedim ki: «Gönül keyfiyeti bana malûm değildir.» suali soran kendince gönlün tarifini yaptı : «Gönül bence üç günlük ay gibidir.» Bu tarifi Bahaeddin Hazretlerine arz ettim. Buyurdular: «O derviş kendi halini anlatmış.» Bu sözü söylerken Şâh-ı Nakşibend bir bağ kenarında oturuyordu. Mübarek ayaklarını benim ayağıma değdirdiler. Bana öyle bir şey oldu ki, bütün varlıkları, kâinatı kendimde görür gibi oldum. O halden kendime gelince dediler: «Nisbetin merkezi olan gönül budur, dervişin hayal ettiği değil.» Ve ilâve ettiler: «Gönlün halini sen nasıl belirtebilirsin ki, onun ululuğu ifade kalıplarına sığmaz.» Kutsî hadîs bildiriyor: «Yere ve göğe sığmadım, mümin kulumun kalbine sığdım.» Bu incelik gösteriyor ki, gönlü anlayan muradı anlamıştır» Hoca Bahaeddin Nakşibendi Hazretleri birçok müritlerinin terbiyesini Hoca Alâeddin'e havale etmişler ve buyurmuşlar:

-Alâeddin bizim yükümüzü hayli hafifletti."(Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s.110)

"Hoca Ubeydullah Taşkendi rivayetine göre Hoca Muhammed Pârisâ Hazretlerinde kendinden gaip olma hali çok vâki iken, Alâeddin Attâr Hazretlerinde şuur ve kendilerine malikiyet hali galip imiş. Yüksek hakikat ehli de, şuur ve kendinde olma hâlini, manevî sarhoşluk ve kendim kaybetme hâlinden üstün tutmuşlardır."(Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s.111)

"-Bu yolun yüksek şahsiyetleri, tevfik çalışmaydır ve muvaffak olan ancak çalışandır, dediler. Salikin de mürşidinden feyz isteği, mürşidin emri yolunda çalışması miktarınca elde edilir. Çalışmadan elde edilen manaların bekası olmaz. Mürşidin müride yönelişindeki tesir, mürid tarafından çalışılıp derinleştirilmeyecek olursa sadece birkaç gün sürer." (Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s.114)

"-Talib, mürşidin teveccühüne engel olacak şeylerden içini temizlemelidir. Ancak ondan sonradır ki, ilâhî feyze lâyık ve müs-

tahak olur. İlâhî feyzde eksiklik ve kusur yoktur; eksiklik ve kusur taliptedir.

Tefsir: -Bu yola girenlere ilk lâzım olan bütün varlığından geçmektir. Talip ne kadar tâat ve ibadeti, ilim ve marifeti varsa hepsini birden yokluk deryasına atacak ve gönlünü bağlayacaktır.” (Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s.115)

“-Salik, mürşidinin yanında ve uzağında, daima onun rızasını elde edici yolda yürümeğe bakmalıdır. Talip, mürşidin rıza nazarının hangi noktalar üzerinde olduğunu anlamak ve ona göre amellerde bulunmak borcundadır. Bu iş gayet zordur ve derin bir dikkat ve ferasete bağlıdır. Meğer ki Allah'ın yardım lütfu eksik olmasın. Bu iş Allah'ın kolaylık verdiği kolay; yoksa başaramayacak kadar çetindir.

-Talibe lâzım olan odur ki, dünya ve ahirete ait, ufak ve büyük her işte iradesiz ve mürşidinin iradesine tâbi olsun. Mürşide lâzım olan da odur ki, daima talibin hallerini kullansın ve zamanında faydalı her işi ona emretsin. Ta ki mürit, mürşidin iradesiyle hareket edip işe teşebbüs eylesin.

-İlim tarafını tutmak ve kendi hâlini gizlemek gerektir. Tarikat ehlinin her biriyle kendi hallerine göre söyleşmek gerektir.

Kalplere riayet etmeği ihmal etmeyip onları incitmekten çekinmek gerektir. Bu taifenin içini bilmek ve ona göre davranmak gayet müşküldür. Onların ruh halleri son derece incedir. Onlarla düşüp kalkmak ve dostluk etmek insanda hâlin gelişmesine sebep olur. Bu bakımdan onların sohbetini gündün güne ilerletip kendilerine riayet iyice gözetmek lâzımdır. Yoksa bu ölçülere aldırmadan onlara ülfet etmek tehlike ve dereceden düşmeği davet eder.

Reşahat sahibi:

-Hoca Hazretlerinin «Bâtında Allah ile olmak» emirlerindeki mâna şudur ki, tâlib, bâtını kıblesi olarak Allah'ın zatına bağlanacak ve gönül gözünü mutlak yüzden ayırmayacaktır. İki cihanda haktan gayri muradı olmayacak ve bütün mevcudiyeti Hakka feda edecektir. Tâlib, kitap ve sünnetle amel edecek ve zahirinde şeriata aykırı en küçük bir tavır olmayacaktır. Yine Alâeddin Attar Hazretlerinin ifade buyurdıkları gibi, «Sadık tâlib cismiyle şeriatta, ruhuyla tarikatta sırrıyla vuslatta olacaktır.»” (Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s.121)

“Allah ehlinin kabirlerini ziyaretten gaye, mezara değil Hakka teveccühtür. Oradaki velinin ruhaniyeti Hakka teveccüh için ancak bir vesiledir. Halka tevazu ve küçüklük

gösterme hâlinde de gaye Haktır." (Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s.121-122)

"-Susmak gerektir. Üç şey için: Ya hatâratı gözetmek, ya gönül zikrini dinlemek, yahut gönülden geçen hâlleri kollamak için." (Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s.123)

"-Allah ehli ile sohbet etmek üstün aklın ziyadeliğine sebeptir. Eğer arada zahîrî uzaklık varsa, hiç olmazsa ayda veya iki ayda bir kendi zahîrî ve bâtinî hâlini mürşidine bildirmek gerektir. Aradaki mesafe ne olursa olsun, mürit hayal yoluyla mürşidine yükselmeli ve onunla meşgul olmalıdır ki, küllî uzaklık ve gaflet ona hâkim olmasın." (Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat, s.125)

Hoca Alâeddin Attâr Hazretlerinin son günleri, Hoca Muhammed Pârisâ Hazretlerinin el yazılarıyla tespit edilmiştir. Son marazlarında yakınlarına dediler ki:

-Sohbet! en büyük sünnetlerdendir; bu sünnete riayet edip umumî ve hususî şekilde ona devam ediniz! Eğer bu yolda istikamet gösterirseniz tek nefeste veriminiz, benim bir ömür boyunca kazancım kadar olur. Hâlinizin daima yükselişte olması lâzımdır. Vasiyetlerimi çiğneyecek olursanız perişan olursunuz!" (Es-Safi, Reşahat Aynü'l-Hayat,s.127)

(Hoca Alâeddin Attar, gönül terbiyesinin ve nefsin sürekli kontrol altında tutulmasının önemini vurgulamıştır. Gönül, manevi yolculukta merkezdir; onu temiz tutmak şarttır. Gönül terbiyesi ve ilahi aşkın gerekliliğini savunmuştur. "Nisbetin merkezi gönüldür" diyerek gönül eğitiminin önemini vurgulamıştır. Nisbet, manevi bağlılık ve bir mürşide olan yakın ilişkiyi ifade eder. Gönlü anlamak, Allah'a yakınlaşmanın anahtarıdır. Gönül terbiye edilmeden manevi kemale erişilemeyeceğini vurgular.)

Bu Allah'a adanmış ömürlerin ruhanîyetlerini gönlümüzde demlendirelim inşaallah. Himmetlerini alabilmeyi nasip etsin, hizmetimizi bol eylesin Rabbim. Tüm azalarımızla yolunda çalışabilmeyi nasip etsin. Yolunda geçen bir ömür ve ölüm nasip etsin. Allah'ım kendinden peygamberimizden, mürşidimizden ve sevdiklerinden bir an bile ayırmasın bizi. Allah'ım bu süreçte imtihanlarımızı kolay geçirtsin ve kazananlardan olmayı nasip etsin. Kaldıramayacağımız yük vermesin inşaallah. Âmin.

KAYNAKÇA

Es-Safi, Mevlana Ali bin Hüseyin.(tarih yok). Reşahat Aynü'l-Hayat (Can Damlaları) (Necip Fazıl Kısakürek, Sadeleştiren). İstanbul: Alem Yayıncılık.

BİR TEVAZU ÖRNEĞİ; BEDİR KARAHAN EFENDİ

ÖMER FARUK KEŞKEK

Essalamü aleyküm ve rahmetullahi ve berekatühu değerli kardeşlerim. Rabb'imın rahmeti ve bereketi, siz Bedir kokan güllerin üzerine olsun. Rabb'im yüreklerinizi güzel şeyhimizin himmeti ile serinletsin. Tasarrufu ile yeşertsin. Yüzlerimiz, onun nazarı ile ak olsun. Kalplerimizi, bu dava üzere sabit kılsın. Gönüllerimiz, Vekil-i Resul Bedir Karahan (ks) Efendi'mizin aşkı ile vuslat bulsun. Hasatsız günlerimiz, onun ikliminde zikre ve aşka doysun. Taşa himmet etse, taşı bile yeşertecek kadar güzel nazarıyla, yüreklerimizde ilahi kelimetullah davasını filizlendirsin. İSLAM güneşinin en kıymetli hazinesi olan Bedir sultana bende eylesin. Selam ve dua, Pirimiz Bedir Efendimizin ve bahçesinin en

nadide gülü Şeyhimiz Arap Karahan (ks) Efendi'nin güzel himmeti, siz ihvanların üzerine olsun.

Biliyoruz ki sizler, dergimizdeki Bedir Efendi köşesini her araladığınızda, aşkın memleketi, kırkların geçidi, Karahan dergâhının havasını yüreğinize çekiyor, kutuplar serdarı efendimizin türbesinin cennet kokusunu ciğerlerinizde hissediyorsunuz. Lakin biz onu ne kadar anlatmaya çalışsak da, bu kelimeler, gül bakışlı efendimizin deryasında ancak bir damla olarak kalıyor. Ne kadar anlatsak da, onu tarife mümkün olmuyor. Rabb'imize sonsuz şükürler olsun ki, ne kadar methetsek, o kadar güzel bir mürşidin bahçesinde açan her evladı, di-

ken bile olsa, onun toprağında irşat oluyor, suyu ile temizlenip yetişiyor ve BEDİR güneşinde her evladı bir güle dönüşüyor.

Değil asırlara, dalga dalga nesillere, nice karanlıkta kalmış yüreklere dahi tesir eden Bedir Karahan efendimiz, her haliyle, vekilliğini yaptığı, yerin ve göğün peygamberi, kainat sultanı Efendimiz Hz. Muhammed Mustafa (sav) 'yı andırırdı. Bedir Efendi, tam bir güzel ahlak örneği idi. Oturması kalkmasıyla, yemesi içmesi ile tam bir edep timsaliydi. İnsanlar içerisinde bir hidayet kaynağıydı. Mürşidler, hatta kutuplar içinde dahi Serdar-ı Cihan'dı. Kavuştuğu nice güzel makamlara rağmen, tam bir tevazu örneği idi. Zaten tam da bu usul, Allah Resulü (sav) Efendimizden bize bir tadili erkan olarak kalmıştı. Müridlerine, evlat nazarıyla bakar, kendi öz ailesinden daha özge bilirdi. Onlara, gardaşlarım diye hitap ederdi. Beraber yer içer, beraber namaz kılar, beraber zikreder, hatta tehecüt namazlarını dahi bazı zamanlar ziyaretine gelenler ile kılardı. Varını yoğunu hatta ailesini bile bu yola adamıştı. Onun için Rabb'ine feda edemeyeceği hiçbir şey yoktu. Celallendiğinde heybetinden dağlar yıkılırdı. Gülümsediğinde ise gönüllere serinlik gelir, dünya bağ bostan olurdu. Aşka gelerek söylediği ilahilerinde dahi kendisine "Sefil Bedir" diye hitap ederdi.

Sefil Bedir sen de düşün bu işi.

Ecel yastığına koyunca başı,

Akıtın gözünden kan ile yaşı,

Gel ölüm gelmeden tedarik eyle.

Düşün günahlarını tevbeler eyle

Gece gündüz deme durmadan ağla...

Evlatları, hatta müridi olmayanlar dahi himmet istediğinde, dünyanın bir ucundaki ile diğer ucundakine de aynı anda yetişecek kadar selahiyet sahibiydi. Lakin Bedir Efendimiz, nefsinin her daim enginde tutarak, hayatında hiçbir vakit büyükle-

me emaresi göstermemişti. Böyle yaşadığı için de, evlatlarını da kendisi gibi yetiştirmişti. Onun tarikat bahçesinde öyle gizli hazineler vardı ki, nice manevi askerler emrinde hareket ederdi. Ona evlat olanlar, dönemin mürşidlerinin dahi görmediği halleri ve cezbeleri görürlerdi. Bir gün yine bir müridinin naklettiği kıssa şöyledir:

"Bedir Efendime intisap edip de derisini çekmeye başladıktan sonra bende bazı haller zuhur etti. Gece başımı yastığa koyduktan sonra, diğer ihvan gardaşlara, efendiden bir şeyler götürüyor, sürekli ihtiyacı olanlara bir şeyler taşıyordum. Efendim elimden tutarak beni bir yere götürüyor, bazı müridlerin himmetine yetişirken beni de yanında götürüyordu. Bu hallerin, hakikat mi yoksa nefsanî mi olduğu konusunda tereddüte düştüm. Dalga geçerler veya inanmazlar diye kimsese anlatmıyordum. Hatta efendiye dahi anlatmaya çekindim. Bir gün, geceyi uyuymayarak geçirdim. Uyumadığım için de herhangi bir hal zuhur etmedi. Bedir efendimi ziyarete gitmiştim. Kendisinin yanına vardığımda, daha ben ona hiçbir şey anlatmadan bana sitemde bulundu." "Oğlum, sen neden böyle bir şey yaptın. O halleri kendinden mi sanıyordun? Sana onları bir gösteren, yaptıran vardı." dedi. Ben de kendisine; "Efendim, ben o hallerin nefsanî mi yoksa hakikat mi olduğunu anlayamadım." dedim. Bunun üzerine Bedir Efendi bana: "Oğlum, o gece sen vazifeni yapmadığın için manevî şifasını bekleyen bazı müridlere alacakları ulaşmadı. Tehecüte kalkacaklar kalkamadı." buyurdu.

Onun deryasına kapılan herkeste, işte böyle bambaşka haller zuhur ederdi. Mütevazı duruşunun altında koca bir derya deniz vardı...

Elinden tutanlar içer.

İmanla dünyadan göçer.

Kalpteki gözünü açar.

Tut Şeyh Bedir'in elinden...

Yine bir gün, Bedir Efendi'yi, Adana'dan müridleri ziyarete geliyorlardı. Yardibi köyünden Fatma isminde bir mürid, efendinin sevgisine ve iltifatına nail olduğu için, diğer ihvanlar tarafından ister istemez kıskanılmıştı. Müridler bu defaki ziyarette, onu götürmemeye karar verdiler. Her ne kadar ısrar etse de araca almadan yola çıktılar. Pınarbaşı'na doğru giderken yolun kenarında Fatma teyzeye rastlarlar. Herkes hayretler içinde kalır. Çünkü Fatma Teyzeyi oraya getirecek hiçbir kimsesi yoktur. Fakat yine de şoföre durmamasını söyleyip yola devam ederler. Pınarbaşı'nın yol ayrımında yine Fatma Teyzeye rastlarlar. Hayretleri bir kat daha artar onu görenlerin. Oraya kadar nasıl geldiği hakkında en ufak bir fikirleri yoktur çünkü. Nihayet Kırkgeçit 'e Bedir Efendinin yanına vardıklarında görürler ki Fatma teyzemiz Bedir Efendinin huzuruna çoktan varmıştır bile. Bedir Efendi, müridlere: " Hoş geldiniz evladım. Siz onu orda bırakmak istediniz ama onun kalbi bizimledir. Gördüğünüz gibi de bu aşk, onu sizden önce buraya getirdi." der. Efendinin hazinelerinden bir hazine olan bu teyzemiz, yine Muhammed Arap Karahan (k.s.) Efendimizin bir Kozan ziyaretinde topladığımız evi bulup geldi. Efendi, kendisine " Seni kim getirdi buraya?" diye sorduğunda da: "Bir getiren var efendim." diyerek boyun büktü. Ne getirecek bir kimsesi ne de bir aracı vardı hâlbuki. Zaten ömrü de bir asıra dayanmıştı. İmanından, Efendinin himmetinden başka hiçbir şeyi olmayan bu teyzemiz, Kutbu Cihan Sultan Bedir Efendinin himmetini alanların, ne güzel bir hale kavuşacağıнын en açık bir örneğidir.

Bedir efendimiz, öyle güzel bir hale kavuşmuştu ki, nazarında herkesin görebileceği aşikâr bir nur vardı. Yüzüne bakanlar onun nazarının tesirine dayanamazdı. Baktığı kimseler, onun aşkının tesirinden düşer bayılırdı. Bu güzel hal, tarihte dahi pek az evliyada zuhur etmişti. Beş tarikatın beşini de işletme vazifesini üzerindeydi. Bir sohbetinde kendisine sorulduğunda,

" Evladım, Kutb'ul Aktap, Kutb'ul Ula, Kutb'ul Cihan vazifelerinin hepsini üzerime verdiler. Sadece Gavs'ul Azam'lık vazifesini başka birine vermişlerdi. Çok geçmeden onu da getirip bana verdiler." buyurmuştur. Bu yüce makamlarına rağmen, güzel nazarı ve enginde duruşu, mütevazı hali ile nice gönüllere dokunmuş, halkın irşadına vesile olmuştur.

Bedir Efendinin her halinde, Allah Resulu (sav) efendimizin halinden esintiler vardı. Çünkü kalbi, hayatı boyunca onun aşkı ve ahlakı ile işlenmişti. Öyle ya, gönül kendine benzeyen gönüler akardı. Resulü Zışan (sav) Efendi'mizin de buyurduğu gibi, kişi sevdiği ile beraberdi. Bedir Karahan Efendi de tıpkı sevdiği gibi, İslam'ın gerçek güzelliğini, her hali ile yansıtıyordu. Kur'an-ı Kerim'in her ayeti, harf harf, kelimeler kelimeler, hem aklında hem de hayatında yazılıydı. Her meseleye, Allah kelamı olan Kur'an ile bir delil getirirdi. Ama yine de, inci tanesi kelimelerinin ardından, sırf mütevazılığından ötürü "Ben hafız değilim." derdi. Üzerinde her ne güzellik varsa, bunun haktan olduğunu biliyor, her seferinde de dile getiriyordu. Hatta öyle güzel mütevazılık örneği göstertiyordu ki, her güzel halin müridlerde olduğunu, kendinde olmadığını dile getiriyordu. Oysa biz fakirlerdeki sadece, onun aşkının deryasına düşüp de ıslanmaktan ibaretti. Bir tohum, toprağa düştükten sonra her daim güneşe muhtaçtır. Bu bahçede açılıp güle dönen her tohum, üzerine Bedir güneşi vurduğu için açılmıştır. Onun himmetinin tesir ettiği yerlerde de, hep böyle böyle güzellikler vardı. Her daim, esas kerametini Allah'a kul olmak olduğunu söylerdi. Müridinin tırnağına taş değse bile, onun canı acır ve bunu hissedirdi. Onların kalplerinin bozulmaması için, gecelerini Rabb'ine göz yaşları dökmeye adanmıştı. Rabb'ine geçen nazını, hep müridleri için kullanmıştı. Onların her daim iyi olmasını, geçimli olmasını, büyüklenmemesini ve kalplerinde küskünlük, kırgınlık bulundurmamalarını ister

ve nasihatte bulunurdu. Vefat etmeden önce müridlerine;”Tuttuğunuz dalı sağlam tutun. Namazınızı, dersinizi ve duayı asla terk etmeyin. Yine de mahşer yerinde dara düşerseniz, sizin yerinize ben yanarım.” buyurmuştur. İşte Bedir Efendi, elinden tuttuğu evladına böyle sahip çıkar, maddi manevi koruyup kollardı. Onun müridine sevgisi ve şefkati, bir babanın şefkatinden bile fazlaydı. Anne babanın evlattan, evladın da anne babadan kaçacağı o mahşer meydanında, kim evladı için yanmayı göze alır, duasını bile böyle yapardı ki? Fakat o güzel sultan, elinden tuttuğu müridlerine böyle sahip çıkar, böyle canına can bilirdi.

Ceset gider ama eseri gitmez.

Mürid mürşidini kalpten unutmaz.

Bir baba evladı yazıya atmaz.

Ayrılıyom sizden elveda olsun.

Mütevazi kişiliği gibi, sözleri de birer inci tanesi misaliydi. Bir sohbetinde şöyle buyurduğu naklolun muştur: ”Birbirinizin

aleyhinde atmayın. Birbirinize sahip çıkın. Mürid müride, her hususta birbirine güvenmelidir. Birbirinizle iyi geçinin. İyi olun. Hepiniz, şöyle bir can gibi olmanız lazım. Benim ihvanımın hepsine canımdan bir sevgim var. Hepsi benim canım gibidir. Elimden geldiğince hepsini kurtarmaya, bir can gibi etmeye çalışırım.” Onun sohbetinden avam da, âlim de nasibini alırdı. Sohbet ve zikir halkasında, zengini fakiri, okumuşu avamı, memuru esnafı hatta devletin yüksek kademelerinde bulunanlar bile vardı. O herkesin kabiliyetine göre sohbet ederdi. Onun nazarından bir çocuk da nasibini alırdı, bir âlim de. Bir gün evinin önünden akan ırmağa ayaklarını soktuğunda, bir müridi, balıkların, Bedir efendinin ayağına üşüştüğünü gördü. Hayretler içinde bakakaldı. Bedir Efendi ona, ”Sade siz mi himmet bekliyorsunuz oğlum? Onlar da himmet bekliyorlar” buyurdu. O, asrın Kutb’u Cihan’ı idi. Mürşidlerin dahi kendisine intisap ettiği, dua beklediği, himmet istediği bir zattı. Elinden tutanlar ise birer manevi vazife gören askerler olmuşlardı. Namaz dahi kil-

mayan nice avamı deryasına katmıştı. Öyle güzel hallere kavuşturmuştu ki, her biri, efendiden aldığı himmetle, insanları dalga dalga İslam'a, zikre ve sohbeta çağırıyordu. Niceleri geceleri vazife görüyor, aşkından zikirde bayılanlar, manevi perdelerin ardından haberler veriyorlardı. Her nerde İslam'ın cihadı varsa, efendinin elinden tutarak düşman askerine toplar sallıyordu. Kalplerinde nice hastalık bulanları ameliyat ediyorlar, nice sır sahipleri sır kâtipliği yapıyordu. Müridleri, bütün bu güzelliklere, onun irşat kapısından aşk bahçesine girdiği için nail olmuştu. İşe vazife böyle görülür, kulluk böyle yapılırdı. Efendi de, kendisine verilen bu kulluk vazifesini, kimselere nasip olmayacak kadar güzel eda etmiş, Rabb'ine dost olarak göçmüştü bu dünyadan. O, bu kadar güzel hallere vasıl olmuşken nefsinin enginde tuttuğuna göre, bizlerin büyülenecek hiçbir şeyi yoktur. Bedir Karahan Efendi de her fırsatta biz müridlerine, her şeyin Hak'tan geldiğini, bu canın da, manevi güzelliklerin de hepsinin Allah'a ait olduğunu nasihat etmiştir. Kalbe düşen idrak ve pişmanlık hissini dahi Allah'tan geldiğini hatırlamamızı tavsiye etmiş ve en güzel makamın Allah'a kul olmak olduğunu söylemiştir. Yine bir sohbetinde: "Bizde hiçbir hal yoktur. Hiçbir keramet yoktur. Fakat müridlerde bazı haller zuhur ediyor. Sağdan soldan görülüyor. Eh! Bizimki olmadı." buyurarak o güzel haline rağmen ne güzel bir tevazu örneği sergilermiştir. Gerçekten de bizlerin üzerinde öyle bir şükür borcu var ki, asırlar içerisinde böyle güzel bir mürşidin dönemine denk geldik elhamdülillah. Onun defterine yazılmak, bir cana bahşedilen en güzel rızıktır. Bir kul, daha nasıl güzel bir nimete bahşolunur ki? Kendisine, şeyhi Muhammedi Necmeddin ile birlikte Alem-i Ervah'a vardığında, bu güzel vazife verilirken, Efendimiz (sav) ona ümmetinin irşadını emanet etmiş ve "32 sene bu vazifeyi yürüteceksin." buyurmuştu. Yani ne kadar vazife göreceği kendisine bildirilmişti. Öyle ya, vazife tamamlanmışsa ömür

sermayesi de sona ermiş demektir. Âlemler sultanı peygamber efendimiz (sav) 'e' "...Bugün sizler üzerindeki dinimi tamamladım." (MAİDE 3) ayeti indiğinde, çok geçmeden dünyadan göçmüştü. O'nun vefat edeceğini bu ayetten anlayan Ebu Bekir'i Sıddık (ra) efendimiz, göz yaşlarına boğulmuştu. Bu hal, can ile canan olmaktı. Bedir Efendi de dostuna kavuşacağı zamanı biliyor, vuslat günü yaklaştıkça, Kur'an okumayı ve zikri arttırıyordu. Son nefesine kadar sofrası açıktı. Kimseyi incitecek kelam etmemiş, kendisine evlat olmayı bilenlere hakkını helal ederek bu dünyadan göçmüştü. Rabb'inden, dünya namına hiçbir şey talep etmemişti. İnse cinne hüküm veren, manevi erenlere komutanlık yapan bir kutup olmasına rağmen, hayatı boyunca ne oturduğu minderi, ne de giyimi kuşamı değişmişti. Onun bu hali; sevdiği, yareni Resullah (sav) efendimizin hali ile hallendiğinin en güzel göstergesiydi. Hanlar köşkleri edinmemiş, müridlerini hep hanesinde ağırlamıştı. Bu hizmete hanımlarını, çocuklarını dahi seferber etmişti. Dünyadan geçerken dahi şahadetten hemen önceki kelamı "Evladım, bugün bizden birisi vefat etti" olmuştu.

Değerli kardeşlerim. Bu sayıda, kıymetli hazineden bir derya olarak, onun tevazu ve enginde duruşuna değinmek istedik. Sürçü lisan ettiysek siz değerli kardeşlerimizden affınızı diliyoruz. Hakkınızı helal ediniz. Bizlerden dualarınızı eksik etmeyin. Sizleri has bahçenin özünden, kırkların geçidinden, pınarın başından selamlıyor, Bedir sultanımızın son selamını da naklederek sizleri bir daha buluşmak dileği ile Allah'a emanet ediyoruz.

"Büyüklerinizin, küçüklerinizin, erkeklerin cümlesine selam ederim. Kadınların büyüğüne, küçüğüne, hepsine... Bana şeyhim diyenin cümlesine selam ederim ve hakkımı da helal ederim. Allah işine güzel çalışın, güzel yürüyün. Selamımı alın. Cümlelenize rica ederim. Akıllı olun. **ESSELEMÜ ALEYKÜM VE RAHMETULLAHİ VE BEREKATÜHU**"

AYRILIYOM SİZDEN ELVEDA OLSUN

İhvanım olup da Mürşit bilenler
Buradan bakıp Beytullah'ı görenler
Allah'ın emriyle irşat olanlar
Ayrılıyom sizden elveda olsun

Şükür defterimi aldım sağımda
Çok şehadet getirdim ölüm anında
Ankara Adana Yayladağı'nda
Ayrılıyom sizden elveda olsun

İhvanlar uyumaz sabaha karşı
Akıtır gözünden kan ile yaşı
Benden ders alanlar otuzbin kişi
Ayrılıyom sizden elveda olsun

Size emanetim tevhid ile salavat
Umarım Mevlam'dan bulunuz rahmet
Mahşer günü gelir Muhammed
Ayrılıyom sizden elveda olsun

Birçok emek verdim hiç yorulmadım
Tarikat yolundan ben ayrılmadım
Hakkım helal olsun hiç kırılmadım
Ayrılıyom sizden elveda olsun

Ceset gider ama eseri gitmez
Mürit Mürşidini kalpten unutmaz
Bir baba evladı yazıya atmaz
Ayrılıyom sizden elveda olsun

Mürit Mürşidinin gezer peşinde
Gündüz rabita da gece düşünde
Kayseri Sarız'da Pınarbaşı'nda
Ayrılıyom sizden elveda olsun

Münafık elinden çok yedik taşı
Bize atıp tutmak onların işi
Akşam oldu bak batırdınız güneşi
Ayrılıyom sizden elveda olsun

Sefil Bedir der ki sözüm kalmadı
Dertliyim derdimi bilen olmadı
Ölümüm bana bugün fırsat vermedi
Ayrılıyom sizden elveda olsun

Şeyh Bedir Karahan (ks)

İMAN TAZELENİR Mİ?

RABİA TUNÇ

“Birinizin elbisesi eskidiği gibi göğsündeki imanı da eskir. Öyleyse Allah’tan kalbinizdeki imanı tazelemeğini dileyiniz.”[2]

Telafi ve toparlama, yüce dinimizin biz kullarına ihsan ettiği en büyük ayrıcalıklardan biridir. Yaptığımız her türlü kötülüğün, yanlışın, eksiğın ardından yeniden telafi edebilme, toparlanma ve kendimizi düzeltbilme imkânımız var.

Hangi durumda olursak olalım “Rabbim!” dediğimiz zaman bize “Kulum” diye karşılık veren Zülcelâli vel ikram olan Mevlâmız ile aracısız muhatap olabiliyoruz.

Yüce dinimizin biz insanoğluna verdiği değerlerden biri olan tövbe etme ve yenilenme düsturu, göğsümüzdeki imanlarımız için de geçerlidir.

Allah Rasûlü Sallâllahu Aleyhi ve Sellem:

“İmânınızı tâzeleyiniz!” buyurmuşlardı.

Ashâb-ı Kirâm Hazretleri:

“Ey Allâh’ın Rasûlü, imânımızı nasıl tâzeleyelim?” diye sordular.

Rasûlullah -sallâllahu aleyhi ve sellem-:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» (Lâ ilâhe illâllah) sözünü çokça tekrarlayınız!” cevabını verdiler.

(Ahmed, II, 359; Hâkim, IV, 285/7657)

Bu Hadis-i Şerif’ten de anlaşılacağı üzere bakımsız bırakınca hızla eskiyen kıyafetlerimiz ve eşyalarımız olduğu gibi ruhumuz ve inançlarımız da zamanla eskir ve tazelenme ister.

Başka bir rivayette de:

“Birinizin elbisesi eskidiği gibi göğsündeki imanı da eskir. Öyleyse Allah’tan kalbinizdeki imanı tazelemeğini dileyiniz.”[2]

buyurulması, iman tazeleme fiilinin doğruluğunu teyit eder ve müjdeler.

Üzerinde tekraren durduğum gibi, ne büyük baht ki eskiyen imanımızı yenileme imkânımız her daim geçerli.

İlk olarak imanımızın eskidiğini, zayıfladığını nereden anlarız?

Günahları daha rahat işlemeye başladığımız, ibadetlerden eskiden aldığımız zevk ve şevkler şimdi yoksa; namazdan, oruçtan hatta zikirten aynı huzuru hissedememe durumu yaşıyorsak imanımızı gözden geçirme zamanı gelmiş demektir.

Peki, dünya hayatının keşmekeşleri, sıkıntıları karşısında verdiğimiz tavizlerle yıpranıp zayıflayan imanımızı nasıl yenileriz? İlk yol, Efendimiz (sav)’in de tavsiyesi üzere Kelime-i Tevhid’i hayatımıza düstur edinmek ve çokça tekrarlamaktır. Sonra Kelime-i Tevhid’in anlamını düşünüp Allah’tan başka ilah olmadığını idrak etmek ve ona göre davranmak, önemli başlıklardandır.

Bu bağlamda günlük farz ibadetlerimiz, günlük iman zafiyetlerimizi telafi etmede birebir tiryaktır. Ve bize kesin emredilmesinin en büyük sebebi de şüphesiz ki imanımızı diri tutmaktır.

Günlük meşgaleler içerisinde kaybolmamak, dünyaya dalmamak için en yoğun olduğumuz saatlere serpiştirilen mübarek namaz ibadeti, bu bağlamda bir kul için hayati değerdedir. Yüce kitabımız Kur’an-ı Kerim’i elimizden bırakmamak ve günde iki sayfa da olsa mealıyla birlikte okuyup üzerin-

de tefekkür etmek bir kul için çok kıymetli amellerdendir.

Peki, yeterli mi?

Asırlardır Anadolu topraklarında hizmet veren tasavvuf ehli ve bize verilen virdler, zikirler ve görevler tam da bunun içindir: İmanı korumak, günbegün yenilemek ve dahi sağlamlaştırmak, şeytan aleyyillânenin iman çalan tuzaklarından kurtulabilmek içindir.

Keza bu toprakların üçleri, kırkları, yedileri hep bu imansızlık derdinin devası olarak aramızda bulunmuşlardır biiznillah.

“Huzur imandadır.” cümlesi her ne kadar klişeleşmişse de çok kıymetlidir. Yazılıp durarlara asmalık güzel bir tespittir. İmanın selameti ve huzuru da şüphesiz yenilenmesi ve kuvvetlenmesi ile mümkündür.

Değirmek istediğim bir önemli mevzu da şahsi olarak imanımızı yenilememiz gerektiği gibi bazen de toplum olarak imanı yenilemek, toplum olarak bir araya gelip tövbe kapısına dayanmak gerektiği hususudur.

Özellikle bebek katillerinin, kadın katillerinin, insan düşmanlarının, din düşmanlarının çoğaldığı, güçlünün güçsüzü ezmekle kalmayıp paramparça ettiği bu zamanda, toplum olarak inanç sistemimizi kontrol etmeli, toplum ahlakını gözden geçirmeli-

yiz. Buna bağlı olarak ümmetin zayıflamış imanının en önemli delili, birleşmemek, bir araya gelememek olduğunu görüyoruz. Ahlaki çöküşler maalesef had safhada seyretmektedir.

Toplumsal çöküşlerin çarelerini genel başlıklarıyla maddeleyecek olursak; birlikte yapılan ibadetlere, zikirlere itina göstermek, kırgınlıkları bitirerek cem olmaya çalışmak, helal dairede hangi meslek ve işle uğraşıyorsak bu işi ibadet bilinci ile ve Allah rızası için yapmak, helalinden maişetimizi sağlamaya gayret edip hileli ve yanlış işlerden uzak durmak ve hangi ortamda isek orada iyi insan ve topluma faydalı bir kul olma profili çizerek iyi örnek olmak. Namazımızla, giyibetsiz bir ağızla, mütebessim bir çehre ile İslam’ı doğru temsil edebilmek için çabalamak. Allah’ın anıldığı yerlerin çoğalmasına katkıda bulunmak. İçimizdeki güçsüzleri, yoksulları, gençlerimizi görüp gözetmek.

Ve dahi toplu ibadetler, sohbetler, zikirler ve “emri bil maruf ve nehyi anil münker”, yani iyiliği emredip kötülükten vazgeçirmeye çalışma yönündeki faaliyetler de toplumun imanının tazelenmesine ve kuvvetlenmesine katkı sağlayacaktır.

Mevlâ, bu minvalde bize yol gösteren tüm büyüklerimizden razı olsun. Bu yazıyı yazanın ve okuyanın imanının tazelenmesine vesile eylesin.

SİYER-İ NEBİ

FATMA ZEHRA ÇABUK

İslam Davetinin Gelişmesi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Cenabı Hakkın adıyla başladığımız bu yazımızda sizleri sonsuz rahmet, merhamet ve mağfiret sahibi Rabbimizin selamı ile selamlarım. "Essalamu Aleyküm"

Bir önceki yazımızda sizlere "İlk Vahiy" den bahsetmiştik. Bu yazımızda ise İslam davetinin gelişmesi ile yaşanan olaylara, bu hak dava uğruna çekilen zorluklardan dökülen göz yaşlarından, verilen şehitlerden bahsedeceğiz biiznillah... Bahsedeceğiz ki bu hak dava uğruna nice bedeller ödenerek bugünlere geldiğinin şuuru bizlerde oluşsun nesiller boyunca aktarılsın inşaallah. Temennimiz ve kaygımız budur. Rabbim hak dava uğruna çalışan çabalayan herkesin yardımcısı olsun.

İki cihan Serveri Sevgili Peygamber Efendimiz (sav) Safâ tepesinde Kureyş halkına açıkça İslâm'a çağrısından sonra, Kureyş halkıda düşmanlığını açığa vurmuştu. Söz konusu putları olunca düşmanlıkta birleşmişlerdi. Onlar için putlar aynı zamanda gelir kaynaklarıydı. Putlar tehlikedeysen gelir yok, mal yok, mülk yok, kısaca Kureyş halkı için yaşam yok demekti. Bu yüzden acımasızca işkence etmekten bir an olsun vazgeçmediler. Rasul-i Ekrem tebliğ etmeye hakkı anlatmaya devam etti. Hiç bir dünya malı hiç bir işkence onu bu davayı anlatmaktan alı koyamazdı. Bu durumdan bir hayli rahatsız olan bazı Kureyşliler Rasul-i Ekrem'in amcası Ebû Talib'e giderek;

"Ey Ebu Talib! Kardeşinin oğlu bizim ilahlarımızı sefih, atalarımızı sapık ilan etti. Ya onu vazgeçirirsin yahut da aramızdan çekilirsin. Sen de bizimle aynı din ve inançtasın" dediler.

Bu sözler üzere Ebû Talib onların gönüllerini hoş etti ve gönderdi. Rasul-i Ekrem'in hala tebliğ etmeye devam ettiğini görünce bir kez daha Ebû Talib ile konuşmaya gittiler.

"Ey Ebû Talib! Sen bizim yaşlılarımızdansın, şerefli ve aramızda mevki sahibi bir zatsın. Yeğenini yaptıklarından vazgeçirmeni söyledik. Fakat sen bunu yapmadın Allah'a and olsun ki ilahlarımızı kötülemesine artık daha fazla sabredemeyiz. Ya onu vazgeçirirsin yahut da iki taraftan biri yok olunca ya kadar onunla da, seninle de dövüşürüz" dediler.

Ebû Talib duyduğu bu sözlere üzülmüştü. Bir tarafta kavmi bir tarafta sevgili yeğeni...

Bu gözü dönmüş kavmine sevgili yeğenini teslim etmedi edemezdi de...

Hemen Rasul-i Ekrem'i yanına çağırdı olan biteni anlattı. Bunun üzerine Rasul-i Ekrem;

"Ey Amcam! Allah'a yemin olsun ki güneşi sağ elime, ayı da sol elime verseler ben davamdan vazgeçmem. Allah'ın dinini üstün kılıncaya veya bu uğurda ölünceye kadar bu davadan vazgeçmeyeceğim" demiş.

O mübarek gözyaşlarını tutamayarak ağlamıştı. Sevgili yeğenin bu sözlerini işiten ve mübarek gözyaşlarına dayanamayan Ebû Talib;

"Ey Sevgili Yeğnim git ve dilediğini söyle Allah'a and olsun ki seni hiçbir zaman onlara teslim etmeyeceğim" demiştir.

Ebû Talib'in tavrının değişmediğini görünce Kureyş halkı ondan umudunu kesti. Öfkesini Müslüman olanlardan çıkardı. Elinin altında ulaşabildikleri tüm Müslümanlara çeşitli işkence ve zulüm ettiler.

İşte Bilal Habeşi (ra) onlardan biriydi. Bilal Habeşi Ümeyye b. Halef'in kölesiydi. Bilal'in Müslüman olduğunu öğrenen Ümeyye her gün onu kızgın kumlara yatırıp kırbaçlıyordu. Yetmiyor üzerine taşlar koyup saatlerce güneşin altında yatırılıyordu. Bir gün Ümeyye;

"Ya Muhammed'i inkar edip Lat, Uzza'ya taparsın ya da ölünceye kadar burada kalırsın deyip Bilal Habeşi'yi taşların altında bırakıp gitti. Oradan geçen Hz Ebubekir Bilal Habeşi'nin o haline dayanamadı. Hemen efendisi Ümmeyye'yi buldu. Ona yüklü miktarda para vererek Bilal Habeşi'yi azat etmesini istedi. Ümeyye b. Halef böyle bir teklife hayır diyemedi hemen Bilal Habeşi'yi azat etti. Allah (cc) Ebubekir (ra) razı olsun. İslam uğruna malını mülkünü düşünmeden feda edebilmeyi bizlere de nasip eylesin inşallah...

İşkence gören başka bir Müslümanlar ise Yasir ve ailesiydi. Yasir eşi Sümeyye ile birlikte Mahzum oğullarından Ebû Huzeyfe'nin kölesiydi. Onların Müslüman olduğunu öğrenen Ebû Huzeyfe, onlara çeşitli işkenceler yapıyordu. Yeğni Ebû Cehil'in istediği üzerine Yasir'i, Sümeyye'yi ve çocukları Ammar'ı kendisine hediye etti. Ebû Cehil de işkencelere kaldığı yerden devam etti. Onların çeşitli işkencelere maruz kaldığını öğrenen iki cihan serveri Rasulullah;

"Ey Yasir ailesi, dayanın! Müjdeler olsun ki yeriniz elbette cennettir" buyurmuştur.

Bu müjdeyi alan Yasir ve ailesine artık işkenceler tesir etmiyordu. Bu duruma hayli öfkelenen Ebû Cehil işkenceleri iyice artırdı. Sümeyye'ye;

"Sen Muhammed'in güzelliğine âşık olduğun için iman ettin dedi."

Sümeyye'nin bu iftiralar karşısında yine de inkâr etmediğini görünce daha da sinirlendi. Onu edep yerinden mızraklayarak şehit etti. Böylece Sümeyye İslâm'ın ilk kadın şehidi olmuştur. Yasir ise eşi Sümeyye'den hemen sonra işkencelerle şehit olmuştur. Annesinin babasının şehit edildiğini gören Ammar, Ebû Cehil'in işkencesinden bir an önce kurtulabilmek için inkâr etti. Koşarak iki cihan serveri Rasulullah'ın yanına gitti. Olan biteni anlattı. Rasulullah bu sözleri söylerken kalbinde neler hissettiğini sordu. Ammar;

"Vallahi iman ile dolu olan bu kalbimde en ufak bir değişiklik olmadı" dedi.

Bunun üzerine Nahl Suresi 16. ayet nazil oldu.

"Kalbi imanla dolu olduğu halde (dinden dönmeye) zorlananların (sadece dilleri ile hakkı inkâr etmeleri) dışında, her kim iman ettikten sonra, göğüsünü (kalbini) küfre açarsa işte Allah'ın gazabı onların üzerindedir. Ve onlar için büyük bir azap vardır."

Musab b. Umeyr de işkence gören müslümanlardandı. Mekke'nin zengin bir ailesine mensuptu. Güzel suretiyle oldukça dikkat de çekerd. Evlatlarının Müslüman olmasını istemeyen ailesi onu günlerce hapis etti. Musab b. Umeyr Habeşistan Hicreti'ne kadar hapis olarak yaşamını sürdürdü.

Nice Müslümanlar türlü işkenceler zorluklar çekti hak dava yolunda. Rabbim bizlere bu kutlu yolda hakkıyla yaşayıp iman etmeyi nasip etsin. Gelecek yazımızda "Habeşistan'a Hicret"ten devam edeceğiz inşallah. Selam ve dua ile...

Kaynakça:

İbn Hişam, I s. 264-320

İbn Sa'd, Tabakat, III, s.82; İstiab, I, s. 288.

Ebu'l-Hasen Ali En-Nedvi Rahmet Peygamberi

FEYİZ DERYASI

AYŞE ARLI

Mürşidin Huzurunda Edep
Selamünaleyküm kıymetli Reşahat Dergisi okurları bu yazımızda mürşit huzurunda edebi anlatacağız inşaallah.

Mürşidin huzurunda edep deyince ilk olarak yola çıkmadan yapılacaklar hususunda bahsetmek doğru olacaktır. Bunlar tasavvufi edeplerden olup birkaç çeşittir:

1. Abdestli olmak
2. Bütün günahlardan kusurlardan ve nefsin arzusuna uymaktan on beş kere veya daha fazla istiğfar (tövbe) etmek.
3. Fatiha ve İhlas-ı şerif okuyup mürşidin ruhaniyetine hediye etmektir.

Bu vazifeler, mürşidi ziyaret etmek üzere henüz yola çıkmadan önce yapılmalıdır.

Yola çıkıldığında ise feyiz almak için kalp ile mürşidin kalbine tamamen bağlanmalıdır. Fakat kibirlenmekten, kendisini beğenip üstün görmekten uzak durup bu ilgiyi; ihlas ve muhabbet niyetiyle son derece yalvarma ve buruk bir hal ile istemelidir.

Mürşidin Huzurunda Bulunma Edebi

Feyzin gelişi, mürşidin huzurunda bulunma edebine bağlanmıştır. Bu edep; ya zahiri yani bedeni olarak yapılan edep, ya da batın yani iç âlemiyle yapılan edep şeklindedir.

Mürşidin karşısında dururken bedenle yapılacak yani zahiri edep şöyledir;

• Mürit mürşidin yüzüne bakmayarak, boynunu eğip durmalıdır. Sanki kusurunu itiraf eden bir kişi gibi olmalı ve daima huşu, saygılı ve hürmetkâr olmaya dikkat etmelidir.

• Mürşit müsaade etmediği müddetçe oturmamalıdır.

• Dinî bir ihtiyaç yahut tarikatta bir problemi yahut da mürşide ait bir işi olmadıkça kendiliğinden konuşmamaya özen göstermelidir.

• Mürşidin huzurunda bulunanlarla konuşmamalıdır. Kişi her ne kadar diğerlerinden yaşlı bile olsa konuşmaktan kaçınmalıdır.

• Âşık olan kimse maşuk olduğu kimseden başkasına ihtiyaç duymadan nasıl duruyorsa, mürit de öyle durup mürşidin yanında bulunan kimselere asla bakmamalıdır. Çünkü müridin mürşide âşık olan kimse gibi muhabbetli olması ve hürmeti Allah-u Teâlâ için olduğundan, mürşide hürmet ve muhabbette kusur etmemesi gerekir.

• Yine suskun ve gözleri kapalı olarak durup şeyhinden feyiz almak için kalpten yalvarma ile beraber şeyhinin kalbine yönelici olmalıdır.

Sonuç olarak, mürşidini Rasulullah (SAV)'ın vekili ve hüküm vermede, tasarrufta sultan saymalı ona göre hürmet etmelidir. Mürşidine karşı yaptığı davranışlarını Rasulullah (SAV)'a yapacağı davranış gibi bilmelidir. Çünkü veliler Rasulullah (SAV)'ın varisi ve halifeleridir. Muhammedî nuru yayar, sünneti ihya ile kulları ıslah ederler. Bununla ilgili olarak hadis-i şerifte şöyle buyurulmuştur:

«الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ»

Alimler, Peygamberlerin varisleridir. Şüphesiz peygamberler maddi şeyleri miras bırakmazlar. Onlar sadece ilim bırakırlar. Kim o ilmi alır ve hakkı ile amel edip yayarsa, dünya ve ahirette büyük bir nasip ve derece elde etmiş olur.¹

Kur'an'ı Kerimin Hucurat süresinde peygamber huzurunda nasıl davranılması gerektiği anlatılmıştır.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ

Ey iman edenler! Seslerinizi peygamberin sesinden daha fazla yükseltmeyin. Birbirinize bağırp çağırduğunuz gibi onunla bağıra çağıra da konuşmayın; yoksa siz farkına varmadan bütün salih amelleriniz boşa gidiverir.”²

Biraz önce de bahsettiğimiz gibi Rasulullah (SAV)'ın varisi olan mürşit huzurunda da peygambere hürmet ve itaat eder gibi

davranmalıdır.. Ayetlerde ve hadislerde peygamber huzurunda nasıl davranılması isteniyorsa, mürşit huzurunda da bunlara dikkat edilmeli ve uygulanmalıdır. Mürşit huzurunda zahirî yani bedenen edep konusunda bahsedileceklerimiz kısaca bunlardır. Sonraki yazımızda bi'iznillah Batınî yani ruhen mürşit huzurunda edep hususundan bahsetmeye çalışacağız.

Mürşit huzuruna ulaşmak duasıyla Allah'a emanet olun.

¹Buhari, ılk, 10; Ebu Davut, ilim 1; Tirmizi, ilim, 19, İbni Mace Mukaddime, 17

²Hucurat Süresi 2. Ayet

Risale-i Halidiyye Tercümesi M. Halid Ziyaüddin(k.s)

Resim Pinterest

KARAHAN KIZ KUR'AN KURSU ÖĞRENCİLERİNDEN ÜSTADIMIZA MEKTUP

ŞERİFE YILMAZ

Esselamün Aleyküm ve Rahmetullah

Ailesinin zoru ile Efendimizin kapısına emanet edilmiş bir kız çocuğu olarak yazıyorum.

Gitmek için ağladığım bu kapıda şimdi kalmak için ağlıyorum. Buraya gül kokulu Karahan Dergahı derledi ama daha fazlasıymış. Karahan kız kur'an kursu, talebelerine bu gönül bağıni, muhabbetini aşıl原因 bir yuva misalidir. Karahan Dergahını evim gördüğüm gibi çok kıymetli hocalarımı birer abla, öğrencileri birer kardeş olarak görüyorum. Her kalbin ihtiyacı olan güneş, bana üstadımızı tanımlama ve buraya hiçbir çıkarı olmadan dünyevi hayatlarını arkasına alıp gönüllerini üstadımızın himmeti ile hoş etmeye çalışan mürid kardeşlerimi görmemle doğdu.

Buraya geldiğim zaman çok kısa sürede gördüğüm dersler, kalbimin en değerli yerlerinde kalacak olan sohbetler, kurduğumuz zikir halkaları kalbimde ki karanlığı yok ederek yerini huzura bıraktı. Bu kapıda hayatın boş olduğunu ama biz Karahan kızları olarak hayatımızı İslam ile doldurabileceğimizi öğrendik. Burası bir ilim kapısı olmak ile birlikte bendimizin yıkılıp aşk ile tekrardan inşa edildi-

ği hanedir. Bu kurs dünyanın o elleri, gözleri ve zihinleri tutsak eden zincirlerinden Kur'an'ın ve sünnetin nuru, efendimizin himmeti ile hür olma, arzularına tâbi olmuş nefsi terbiye etme binasıdır. Dünya hayatına dalıp unutulmuş kulluğu bulma ve bu kulluğu takva ile kavuşturma yoludur. İlmin yanında mürid olma düsturunu bizlere kazandırıp Allah'ın bize emrettiklerine uyma ve imtihanlarla başa çıkma gücüne sahip olduğumuzun bilincine varmamızı sağlar. Çünkü mürid sabreden demektir.

Efendim himmeti, sevgisi ile bir çınarsa bizlerde o çınar ağacının yaprağıyız. Nasıl bir yaprak dalından kopduğunda savruluyorsa biz de buradan ayrılırsak kayboluruz. Hayatımızın sadece bir ayında bize kattığınız şeyler için en başta Arap Efendime, hocalarımıza ve burada emeği geçen herkese teşekkür etmek istiyoruz.

Tasavvuf, hakkın kapısını açan anahtar, o anahtarı tutan Muhammed Arap Efendim, mahşerde onun arkasında onun tuttuğu ışıkla yolunu gören bizler. Allah bizi Efendimizin yolundan ayırmasın.

Allah'a emanet olun. İslam, iman ve ihsanla kalın...

Faaliyetlerimiz

07.02.2024 Umre

09.02.2024 Umre

Faaliyetlerimiz

09.02.2024 Umre

15.02.2024 Umre

Bu yıl da Ramazan ayında, özellikle Filistin ve Gazze'deki ihtiyaç sahiplerine yardımlarımızı ilettik. Toplamda yurtiçinde yaklaşık 300 aileye yardım zarflarımızı ulaştırdık. Hayır sahiplerinden ve emeği geçenlerden Allah razı olsun. Üstad Muhammed Arap KARAHAN

10.04.2024 Ramazan Yardımı

26.05.2024 Sohbet Kayseri

Faaliyetlerimiz

10.06.2024 Kayseri Tomarza Karapınar Şubesinin Açılışı

15.07.2024 Erkek Kuran Kursu

Faaliyetlerimiz

11.08.2024 Yıldönümü

11.08.2024 Yıldönümü

Faaliyetlerimiz

11.08.2024 Yıldönümü

11.08.2024 Yıldönümü

Faaliyetlerimiz

11.08.2024 Yıldönümü

10.11.2024 İskenderun Ziyareti

Faaliyetlerimiz

10.11.2024 Osmaniye Ziyareti

19.11.2023 Adana Kuran Kursu Açılışı

Faaliyetlerimiz

24.11.2024 Sohbet Kayseri

24.11.2024 Sohbet Kayseri

HABİB KAĞAN
TURİZM

35
YILLIK
TECRÜBE

UMRE

Üstad Arap Efendi

Şeyh Bedir Efendi

" Tarikat-ı Muhammediye Üstadı
MUHAMMED ARAP KARAHAN EFENDİ
Riyasetinde Kutsal Topraklara Gönül Yolculuğu "

MEKKE

MEDİNE

SÜRPRİZ
ZİYARETLER

TAİF

BEDİR

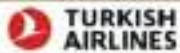
HEDİYELER

Seyahat Valizi - Omuz Çantası - Terlik Torbası - Evrak Cüzdanı - Başörtüsü - Kitapçık - Seccade - 5 lt Zemzem

* KAYIT İÇİN BİR YIL SÜREKLİLİK İZMİR ÇEVRESELİ KURUMUNDAKİ & YULÜSİ HAZİR ÜCRETLİ KİŞİYE AİTTİR

Hesap Adı: HABİB KAĞAN TURİZM LTD. ŞTİ.

MEDİNE: Merkeziye - MEKKE: Kudey Tower Otel v.b - YEMEK: Sabah / Akşam Tabldot

www.habibkaganturizm.com

0352 221 48 48 / 49

Cumhuriyet Mh. Ulu Camii Cd. Karaçavuş İş.Mrkz. No: 2/4 Melikgazi KAYSERİ